

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА НАЗНАЧЫЎ ЛІДЗІЮ ЯРМОШЫНУ СТАРШЫНЁЙ ЦЭНТРАВЫБАРКАМА

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка назначыў членаў Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў. Адпаведны указ № 574 Прэзідэнт падпісаў 13 снежня.

Членамі Цэнтрвыбаркама назначаны Васіль Бушчык, Лідзія Ярмошына, Вадзім Іпатаў, Мікалай Лазавіч, Марына Рахманова і Алег Сліжэўскі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПРЭЗІДЭНТ КРАІНЫ РАЗГЛЕДЗЕЎ КАДРАВЫЯ ПЫТАННІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 13 снежня разгледзеў кадравыя пытанні. Кіраўнік дзяржавы назначыў: СЛІЖЭўСКАГА Алега Леанідавіча — міністра юстыцыі, ГУЛЕВІЧ Алену Фёдаруўну — намеснікам старшыні Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі, МАРКАВА Марата Сяргеевіча — намеснікам старшыні Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі, ДАГКІОНАСА Андрэя Вадзімавіча — Пастаянным прадстаўніком Рэспублікі Беларусь пры Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, ШАРКОВА Алега Анатольевіча — начальнікам упраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці, РАКУСАВА Аляксандра Іванавіча — начальнікам упраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Магілёўскай вобласці.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

— намеснікам старшыні Гродзенскага аблвыканкама, САЛАНЕВІЧА Аляксандра Паўлавіча — старшынёй Ганцавіцкага райвыканкама, ВОУНЫ Яўгена Іванавіча — кіраўніком адміністрацыі Маскоўскага раёна г. Мінска, ІУДЗІСА Станіслава Антонавіча — генеральным дырэктарам рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Мінск Крышталь», СІДОРСКАГА Сяргея Сяргеевіча — членам калегіі (міністрам) па прамысловасці і аграрна-вытворчай комплексу Еўразійскай эканамічнай камісіі, ГОШЫНА Уладзіміра Анатольевіча — членам калегіі (міністрам) па мультымедыйнаму супраўдзяленню Еўразійскай эканамічнай камісіі, КАРАШКОВА Валерыя Мікалаевіча — членам калегіі (міністрам) па пытаннях тэхнічнага рэгулявання Еўразійскай эканамічнай камісіі, ТРЫЗНЫ Віктара Міхайлавіча — кіраўніком спраў, Міхам Гомельскага аблвыканкама.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Падзея

МАГІЛЁЎЦЫ ПАЛЮБІЛІ «ЖЫЗЭЛЬ» І ВЫСОКАЕ МАСТАЦТВА

13 СНЕЖНЯ ў Магілёве адкрыўся філіял Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі. У палацы культуры Магілёўскай вобласці паказалі балет «Жызэль». Быў аншлаг: усе білеты на знакамiты спектакль былі прададзеныя яшчэ месяц таму. У вялікай зале цэнтра культуры — больш чым тысячы месцаў.

Тэатр оперы і балета не мяркуе ствараць у філіяле асобную трупу: размова ідзе аб рэгулярных гастрольных выездах. На магілёўскай сцэне спектаклі плануецца штомесяц. На студзень запланавана вечарына старадаўняга рамана, у лютым — «Дон Кіхот», у сакавіку — «Травіята».

Вялікі тэатр оперы і балета разглядае гэты праект як частку сваёй асветніцкай і сацыяльнай місіі. Артысты пашыраюць геаграфію і аўдыторыю выступленняў, прадстаўляюць жыццям правінцый скарыбы сусветнага класічнага мастацтва. У планах тэатра — асвойваць і іншыя буйныя беларускія гары, аднак першы філіял адкрыўся менавіта ў Магілёве.

Магілёўцы вельмі рады такому пачынанню. І не толькі таму, што гэтая культурная акцыя стане добрым аргументам на карысць выбаранна Магілёва культурнай сталіцы СНД у 2013 годзе. Проста мясцовыя аматары оперы і балета без выдаткаў на падарожжы ў сталіцу могуць далучыцца да высокага мастацтва.

Ілона ІВАНОВА.

Фота Анастасіі КІСІШЧУКА.

БЕЛАРУСЬ І РАСІЯ ПРЫЙШЛІ ДА РАЗУМЕННЯ, ШТО ТРЭБА ПА-НОВАМУ БУДАВАЦЬ АДНОСІНЫ

Аб гэтым заявіў 13 снежня Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў інтэрв'ю радыёстанцыі «Руская служба навін».

У якасці інтэрв'юера выступіў вядомы расійскі журналіст Сяргей Дарэнка.

Тэматыка гутаркі была доволі шырокая: ад абмеркавання глабальных палітычных працэсаў, што адбываюцца ў свеце, да ўзаемаадносін Беларусі з Расіяй і Захадам, прыгавору беларускім тэарыстам.

У прыватнасці, адзначаючы апошні этап беларуска-расійскіх адносін, Аляксандр Лукашэнка выказаў меркаванне, што з расійскага боку гэта не з'яўляецца перадавыбарным ходам. «Я не веру, што гэта перадавыбарнае нешта, што прымуся па набліжэнню, — сказаў кіраўнік дзяржавы, — я ў хацеў бы, каб гэта была толькі перадавыбарная прычына».

«Мне здаецца, што ў выніку гэтых сутыкненняў лоб у лоб з расіянамі — вы памятаеце: малочныя войны, і газ нам закручвалі, і нафту перакрывалі, і гэтак далей — усё ж мы прыйшлі да разумення, што гэта бойка нічога не даць, трэба па-новаму будаваць адносіны».

Гаворачы на тэму таго, што Беларусь з'яўляецца своеасаблівым калідорам паміж Расіяй і Захадам, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што для Беларусі

важна захаваць у гэтай сітуацыі сваю незалежнасць. «Задача любой улады, а ў Беларусі найперш, знайсці такі калідор, па якім ты можаш прайсці, не закранушы інтарэсаў іншых, і не прадацца, не прадаць свой суверэнітэт», — сказаў ён.

Сяргей Дарэнка пацікавіўся таксама поглядамі Аляксандра Лукашэнка на ўладу. У сувязі з гэтым кіраўнік беларускай дзяржавы заявіў, што не прымае ніякага правадзёрства. «Я сябе штучна не раблю», — сказаў ён. «Ніякага правадзёрства быць не павінна. Акрамя партрэта ў кабінете чыноўніка, мы нідзе не ўбачыце правадзёрства ў Беларусі. Для мяне гэта непрымыальна на генным узроўні. Я гэтага не выношу», — адзначыў Прэзідэнт.

«Руская служба навін» выйшла ў маскоўскі эфір у кастрычніку 2001 года. З 2011 года 100 працэнтаў акцыяў РСН належыць «Нацыянальнай Медыя Групе», куды ўваходзяць Першы канал, Пятні канал, РЕН ТВ і газета «Известия». РСН — адзіная інфармацыйная сістэма, якая ўключае FM-радыёстанцыю, сетку навін «Рускага радыё» і інфармацыйнае агенцтва. Штодзённая аўдыторыя — больш за 500 тыс. без уліку інтэрнэт-слухачоў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

АРШАНСКІ ЦЫРУЛЬНІК ДЛЯ СТАЛІЧНАЙ НЯВЕСТЫ

СТУДЭНТ 4-га курса Віцебскага дзяржаўнага індустрыяльна-педагагічнага каледжа Андрэй Дзмітрачэнка ўжо са школьных гадоў ведаў, што яго будучая прафесія — цырульнік. Хоць людзей гэткай прафесіі сярод сваякоў і радні ніколі не было.

— У дзяцінстве ў Оршы я заплятаў дзядзьчынам коскі, а пазней дапамагаў рабіць ім і модныя прычоскі, — кажа Андрэй. — Цырульня справа для мяне — цэлы свет!

Нядаўна будучага спецыяліста індустрыі прыгажосці навучальна ўстанова дэлегавала для ўдзелу ў міжнароднай выставе «Інтэрстыль-2011», дзе Андрэй Дзмітрачэнкаў, вялікі аматар імпрэвізацыі, спаборнічаў у намінацыі «прычоска для нявесты».

ЗАЛАТУЮ КАЛЕКЦЫЮ ПЕСЕНЬ ВЫБРАЛІ Ў БЕЛАРУСІ

Фота БЕЛТА.

ЗАЛАТУЮ калекцыю песень выбралі ў Беларусі. Пераможцаў галасавання гледачоў на сайце ЗАТ «Сталічнае тэлебачанне» назвалі 12 снежня ў Палацы Рэспублікі, перадае БЕЛТА.

З сотні песень XX стагоддзя, прадстаўленых для галасавання Маладзевым тэатрам эстрады і тэлеканалам СТБ, гледачы выбралі 35 кампазіцый: «Александрына».

«Калядны анёл» у Лідзе

Ініцыятарам гэтай акцыі з'яўляецца брацтва ў гонар святога праведнага Іяна Крашчунца, якое дзейнічае пры лідскім храме святога велікамуціка Георгія Перамоганоса. Брацтвы збіраюць калядны падаруны для шматдзетных сем'яў, адзіночкі бацькоў, якія выхоўваюць дзяцей, нявольны стары і іншыя людзей, каму патрэбна дапамога. Той, хто захаце паўдзяліцца ў гэтай дабрачыннай акцыі, можа набыць прадукты, якія не хутка псуецца (алеі, крупы, сокі і г.д.), прадметы першай неабходнасці (мыла, зубная паста, ручнікі...), а таксама канцэлярыяныя вырабы, цацкі і многае іншае, што, на ваш погляд, можа парадываць у гэце вялікае свята. І будзе проста цудоўна, калі вы не пашкадуеце цэльных слоў на каляднай паштовак.

Падаруны можна прынесці ў гонар святога велікамуціка Георгія Перамоганоса (каля завода электравырабы) альбо ў іконныя лаўкі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ОАО «БЕЛАГРОПРОМБАНК»

В соответствии с условиями договоров банковского вклада (депозита) до востребования «Пенсионный», заключенных на условиях, утвержденных протоколом Кредитного комитета ОАО «Белагропромбанк» от 04.04.2006 № 36 ОАО «Белагропромбанк» сообщает об установлении процентной ставки с 14 декабря 2011 года в размере 45% годовых.

Телефон Контакт-центра Банка — 136 8.00-20.00 — рабочие дни, 8.00-18.00 — выходные и праздничные дни. Звонки со стационарного телефона, с мобильного телефона (life, velcom, MTC) — по тарифам операторов связи. Консультация оказывается бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 22.07.2009 № 2 выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

ОАО «БЕЛАГРОПРОМБАНК»

В соответствии с условиями договоров срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагропромбанк» сообщает об увеличении с 14 декабря 2011 года до 56% годовых размера основной процентной ставки по договорам срочного банковского вклада (депозита) «Двадцатка», заключенным в период с 21.03.2011 по 13.12.2011 года.

Телефон Контакт-центра Банка — 136 8.00-20.00 — рабочие дни, 8.00-18.00 — выходные и праздничные дни. Звонки со стационарного телефона, с мобильного телефона (life, velcom, MTC) — по тарифам операторов связи. Консультация оказывается бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 22.07.2009 № 2 выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

Загінула пад коламі

Ув. Андрэаўшчына Аршанскага раёна 28-гадоваы жыхар Віцебска, кіруючы мікрааўтобусам «Мерседэс», наехаў на 54-гадовую жыхарку Оршы. Жанчына памерла. Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Старшыня Рэчыцкага райвыканкама Пётр ШОСТАК:

Дзяржаўны інтэрэс. Рэчыцкі раён

«НЯГЛЕДЗЯЧЫ НА ВЯДОМЫЯ ПРАБЛЕМЫ, НАШ РАЁН ДЫНАМІЧНА РАЗВІВАЕЦЦА»

Рэчыцкі раён знаходзіцца ў цэнтральнай і паўднёва-ўсходняй частцы Гомельскай вобласці і расцягнуты з поўначы на поўдзень на 70 і з захаду на ўсход на 60 кіламетраў. Агульная плошча яго — 271395 гектараў.

Тэрыторыя раёна багатая на карысныя выкапні: 23 нафтавыя радовішчы, 6 — гліністыя сыравіны і торфу. Наладжана прамысловая распрацоўка «чорнага золата» — нафты. Лес займае 49 працэнтаў тэрыторыі раёна. Агульная плошча сельгасугоддзю — 110511 га. Аграпрамысловы комплекс раёна ўключае ў сябе 7 прадпрыемстваў абыдловай і перапрацоўчай галіны, трынаццаць сельгасаперадчых прадпрыемстваў рознай формы ўласнасці, дваццаць пяць фермерскіх гаспадарак.

Раён мае высокі вытворча-прамысловы патэнцыял, развітую транспартную сетку. У мінулай пяцігоддзі ў будаўнічым комплексе аб'ём будаўніча-мантажных работ павялічыўся ў 3,8 раза, а будаўніцтва жылля — у паўтара раза. У строй дзейных быў уведзены цэлы шэраг аб'ектаў сацыяльнага прызначэння і інжынерна-транспартнай інфраструктуры.

На тэрыторыі раёна функцыянуе 105 устаноў адукацыі, ажыццяўляюцца рэспубліканская праграма «Інфарматызацыя сістэмы адукацыі». У сферы аховы здароўя дзейнічае 5 бальніц, 39 фельчарска-акушэрскіх пунктаў, адна ўчастковая бальніца, 3 дыспансеры, радзільны дом, стаматалагічная паліклініка, станцыя хуткай медыцынскай дапамогі.

Сетка ўстаноў культуры складаецца з 99 устаноў (47 біб-

ТЭМПЫ — ВЫСОКІЯ

— Плянч у прамысловасці, — гаворыць Пётр Мікалаевіч. — У раёне налічваецца 19 прадпрыемстваў гэтай галіны, 15 буйнейшых структурных падраздзяленняў, якія ўваходзяць у аб'яднанне «Беларуснафта». Дык вось, калі за мінулы год было выраблена таварнай прадукцыі на 63 мільёны долараў, дык сёлета за дзевяць месяцаў — на 14 мільёнаў долараў больш. Раён мае сучасныя тэхналогіі і вытворчыя магутнасці ў сферы дрэва- і металаапрацоўкі, нафтахіміі, лёгкай і харчовай прамысловасці.

Даволі высокая тэмпы росту прамысловай вытворчасці станюча адбываюцца на эфектыўнасці і стабільнасці работ прадпрыемстваў.

— І хто, напрыклад, тут у лідары?

— Ранейшаму старэйшаму прадпрыемству — метыны завод, дык дырэктарам з'яўляецца вельмі вопытны арганізатар вытворчасці Адам Самянэвіч Вашкоў. Калектыву яго тры гады запар заносіць на абласную Дошку гонару. Гэтае прадпрыемства сёлета дасягнула 67 працэнтаў у агульным аб'ёме прамысловай прадукцыі раёна замест 55 працэнтаў летась. Ствараецца ўражанне, што эканамічна-фінансавы крызіс яго не закрануў зусім. Калектыву завода ўвёў у строй цэх гарачага цынкавання металавырабаў, якога няма ні ў адным прадпрыемстве рэспублікі, і гэта новая тэхналогія дазволіла пазбегнуць вялікіх выдаткаў, садзейнічала зберажэнню валюты і павелічэнню прыбыткаў прадпрыемства. Гэта — імпарта-замышальны праект, і попыт на ацынкаваныя металавырабы шэрагу суб'ектаў гаспадарання такі вялікі, што цэх працуе ў чатыры змены. Дарэчы, там створана ісе новых рабочых месцаў. Зараз на заводзе ідзе мадэрнізацыя крапелнага цэха, замена абсталявання на самае сучаснае, пільнаецца тэхнічнае пераўзбраенне іншых вытворчасцяў.

Колькасць эканамічна актыўнага насельніцтва складала 46 225 чалавек (а пражывае ў раёне 103 тысячы). На пачатак сёлета года беспрацоўных было 460 чалавек.

Выконваючы праграму, прынятую на трэцім Усебеларускім народным сходзе, працоўныя калектывы раёна з большасцю пастаўленых задач папсыхова справіліся. Як жыве і працуе раён сёння, мы гутарым са старшынёй раённага выканаўчага камітэта Пятром ШОСТАКАМ.

Ад СТРАТ — ДА ПРЫБЫТКАЎ

Сур'ёзная работа ідзе сёння таксама ў ААТ «Рэчыцадрэў», якое да нядаўняга часу было ледзь не банкрутам. Зараз гэтае акцыянернае таварыства выйшла на прыбытковую працу. Ужо пачаўся ў новым цэху выбар ламінаваных пліт, і гэта дазваляе прадаваць іх не як сыравіну, а як гатовы прадукт. Тут увялі ў строй кацельню, якая працуе на мясцовых відрах паліва, адходах ад уласнай вытворчасці прадпрыемства.

СТАР 3

ISSN 1990 - 763X. Курсы валют, СТАНОУЛЕННЯ НБ РБ з 14.12.2011г. (для БН РАЗЛІКА). 1 долар ЗША... 8 460,00 1 чэшская крона... 435,57 USD... 31,6704 1 еўра... 11 150,00 1 польскі злоты... 2 458,87 100 UAH... 39,5213 1 латвійскі лат... 15 998,49 1 расійскі рубель... 267,00 10000 BYR... 37,2593 1 літоўскі літ... 3 235,00 1 украінская грыўня... 1 055,72 EUR... 41,7891

Беларусь да 2015 года павінна павялічыць вытворчасць малака да 10-10,5 млн тон у год

Аб гэтым заявіў учора на нарадзе ў Докшыцах па пытаннях будаўніцтва і рэканструкцыі малочна-тварных ферм у Віцебскай вобласці прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч, перадае БЕЛТА.

«Неабходна выйсці на аб'ём вытворчасці малака 10-10,5 млн тон пры крыху больш за 6 млн тон на пачатак пцігодкі», — падкрэсліў кіраўнік урада. Паводле яго слоў, работа па выкананні гэтай задчы павінна суправаджацца вырашэннем шэрагу звязаных з гэтым пытанняў, найперш рэалізацыі малочнай прадукцыі. «Урад удзяляе шмат увагі перапрацоўцы прадукцыі для таго, каб забяспечваць канкурэнтназдольную прадукцыю для рэалізацыі яе на знешніх рынках», — дадаў ён. Пры гэтым не больш як 15 працэнтаў прыросту можа быць накіравана на ўнутраны рынак. Усё астатняе павінна быць арыентавана на экспарт.

У гэтай сітуацыі правільная маркетынгавая палітыка мае для прадпрыемстваў асаблівае значэнне. «З такімі мэтакавымі падыходамі, якія часам сустракаюцца, і без выхдаў на буйную малочную кампанію паспяховае вырашэнне пытанняў па павелічэнні аб'ёмаў вытворчасці і экспарту малочнай прадукцыі для таго, каб забяспечваць канкурэнтназдольную прадукцыю для рэалізацыі яе на знешніх рынках», — дадаў ён. Пры гэтым не больш як 15 працэнтаў прыросту можа быць накіравана на ўнутраны рынак. Усё астатняе павінна быць арыентавана на экспарт.

Акрамя гэтага, прэм'ер-міністр падкрэсліў важнасць фарміравання гаспадаркамі сучаснай збалансаванай кармавой базы на малочна-тварных фермах. Гэта адзін з залогоў паспяховага нарошчвання вытворчасці малака. Увагу таксама трэба удзяляць і аптымізацыі пагаляю на такіх аб'ектах.

Міхаіл Мясніковіч паведаміў, што ў 2011 годзе ў Беларусі неабходна ўвесці 83 тысячы малочна-тварных фермы, у Віцебскай вобласці — 7. Аналізуючы выкананне праектаў на Віцебшчыне, прэм'ер-міністр адзначыў, што паводле звестак на 1 снежня ў вобласці ўведзена толькі адна такая ферма, астатнія знаходзяцца ў высокай гадоўнасці да запуску. У сувязі з гэтым ён звярнуўся да кіраўнікоў аб'яўканкамаў і райвыканкамаў з просьбай актывізаваць рэалізацыю такіх праектаў і ў тэрміны завяршыць іх будаўніцтва і ўвод у эксплуатацыю.

Кіраўнік урада звярнуў увагу на асаблівасці ажыццяўлення дзяржапрадпрыемстваў такіх праектаў у далейшым. «У 2012 годзе мы разлічваем аб'ёмы льготнага крэдытавання пад 104 фермы па краіне», — сказаў ён. Аднак вызваленне крэдытных рэсурсаў не будзе стапранчэннем, а толькі на 80 працэнтаў. Астатнія 20 працэнтаў павінны накіраваць гаспадаркі і мясцовыя бюджэты. Міхаіл Мясніковіч падкрэсліў, што арганізацыі рэканструкцыі малочна-тварных ферм павінна весіцца менавіта за кошт уласных сродкаў, такую задачу паставіў кіраўнік дзяржавы, і яна павінна быць, безумоўна, выканана.

Сустрэчы з людзьмі дапамагаюць убачыць перспектыву для развіцця краіны

Такое меркаванне ў час сустрэчы з працоўным калектывам ААТ «Пінская прамысловая-гандлёвая аб'яднанне «Палессе» выказаў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусі Аляксандр Радзюкоў.

Рэгулярныя наведванні прадпрыемстваў, сустрэчы з працоўнымі калектывамі дапамагаюць не толькі даведацца, чым жывуць людзі на месцах, але таксама даюць магчымасць выслухаць іх прапановы, адзначыў Аляксандр Радзюкоў. «Мы адна краіна, таму думаць аб яе будучыні трэба ўсім разам», — падкрэсліў ён. Першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта адзначыў, што наведванні прадпрыемстваў краіны, ён улавіў агульную для многіх вытворцаў тэндэнцыю. Яны лічаць за лепшае замацоўвацца на ўжо занятых нішах, думаючы, што асваенне новых рынкаў — справа будучага. Многія прадпрыемствы значна ўмацавалі матэрыяльна-тэхнічную базу дзякуючы ўказу № 282, т.і. ААТ «Палессе» ў мінулым годзе змагло з яго дапамогай закупіць сучаснае швейнае абсталяванне, многія станкі маюць шэраг пераваг: яны менш энергаёмстыя і ў той жа час больш прадукцыйныя.

Вядома, атрыманая па ўказе крэдыты трэба аддаваць, адзначыў Аляксандр Радзюкоў. Аднак прадпрыемствы, прадукцыя якіх карыстаецца попытам, можна падтрымаць, даць ім адтэрміноўку на выплатах.

Яшчэ адна праблема, якая была закранута ў час сустрэчы першага намесніка кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта з калектывам ААТ «Палессе», — дэфіцыт рабочых кадраў. На гэты момант на прадпрыемстве працуюць 4 тыс. 30 чалавек, з іх ва ўзросце да 30 гадоў — 993 чалавекі. Мясцовыя прафэзійныя школы не зольныя закрыць кадравы дэфіцыт. Ахвотных асвоіваць прафесію швачкі пакуль не так шмат. Моладзь адпужваецца цяжкай ўмовай працы і параўнальна невялікімі зарплатамі. На думку Аляксандра Радзюкова, гэта праблема мае комплексны характар, яна звязана не толькі з умовамі працы, але і з няпростаў дэмаграфічнай сітуацыяй. Што датычыцца зарплатаў, то на «Палессі» на працягу гэтага года яе рэгулярна павышалі. Наогул 2011 год з эканамічнага пункту гледжання склаўся для прадпрыемства надзвычайна: удалося амаль поўнаасцо разгрузіць склады, тэмпы росту экспарту склалі больш як 105 працэнтаў, аб'ём вытворчасці прадукцыі ў дзейных цэнах — больш як 260 працэнтаў. «Відаць, што людзі даражаць сваім месцам, традыцыямі, рабочыя дзякуючы ўладзе і разуменню, што кожны на сваім месцы зольны ўнесці істотны ўклад у пераадоленне часовых эканамічных цяжкасцяў», — рэзюмаваў Аляксандр Радзюкоў.

У час паездкі першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта наведваў таксама Палескі дзяржаўны ўніверсітэт, азнаёміўся з дзейнасцю ВНУ, парамаўляў са студэнтамі, адказаў на іх пытанні.

Анатоль РУБІНАЎ:

«КІТАЙСКІ НАРОД — ГЭТА НАШЫ БРАТЫ»

Старшыня Савета Рэспублікі Анатоль РУБІНАЎ сустраўся з паслом Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусі Лу Гуйчэнам. Падчас сустрачы яны абмеркавалі перспектывы развіцця міждзяржаўных адносін і міжпарламенцкага супрацоўніцтва.

— Кітайскі народ — гэта нашы браты. Таму стаўскай ў нас добрыя. Таму галоўнае — развіваць нашы эканомікі, рэалізоўваць наменчаныя праекты, а іх у нас шмат, — сказаў у прывітальным слове Анатоль Рубінаў і дадаў, што Беларусі ёсць чаму павучыцца ў Кітаі. — Шлях, які выбраны ў КНР, вельмі прадукцыйны: спалучэнне дастаткова моцнай улады, кіруемасці краіны з развіццём эканамічных свабод, эканамічнай ініцыятывы.

Анатоль Рубінаў таксама адзначыў, што праблем у адносін паміж Кітаем і Беларуссю няма — у тым ліку і на парламенцкім узроўні. Пра гэта сведчыць і нядаўні афіцыйны візіт у Мінск парламенцкай дэлегацыі КНР на чале са Старшынёй Пастаяннага камітэта Усекаітэйскага сходу народных прадстаўнікоў У Банго. Падчас яго паміж Нацыянальным сходам Рэспублікі Беларусі і Усекаітэйскім сходам народных прадстаўнікоў быў падпісаны мемарандум аб супрацоўніцтве, які прадугледжвае актывізацыю міжпарламенцкага ўзаемадзеяння.

— Падчас візіту ў Банго было падпісана 9 пагадненняў паміж нашымі краінамі ў галіне эканомікі і гандлю. Гэта значыць, канал парламентаў адгрывае вельмі важную ролю для ўзмацнення і развіцця адносін дзвюх краін, — у сваю чаргу, адзначыў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Кітайскай Народнай Рэспублікі Лу Гуйчэн.

Дарчы, Анатоль Рубінаў выказаў шкадаванне, што ў Лу Гуйчэна заканчваецца тэрмін знаходжання ў Беларусі ў якасці пасла КНР: — Сёння мне трохі сумна, бо я ведаю, што заканчваецца ваш тэрмін і вы пакідаеце нашу краіну пасля трохгадовага знаходжання тут. Але я хацеў бы падзякаваць вам ад імя Савета Рэспублікі за вашу працу, за вашу дзейнасць. За гэтыя тры гады вельмі шмат зроблена для таго, каб актывізаваць нашы адносіны. У вас сёння такі ўзрост, калі палітычна кар'ера яшчэ ў нас наперадзе — гэта ўзрост мудрасці, вопыту. Таму не сумняваюся, што вы і надалей будзеце працаваць на карысць сваёй краіны. Але і пра нас не забывайце, на якіх вы пасадзе вы ні апынуліся.

Лу Гуйчэн падзякаваў за такія добрыя словы і адзначыў, што за тры гады жыцця ў Беларусі ён тут знайшоў шмат свёброў.

Павел БЕРАСЦЕЎ.

Міністэрства інфармацыі выказвае глыбокае спачуванне дырэктару — галоўнаму рэдактару РВУ «Культура і мастацтва» Крушынскай Людміле Аляксееўне ў сувязі з незаменай стратай — смерцю МАЦІ.

Калектыву рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае шчырыя спачуванні дырэктару — галоўнаму рэдактару РВУ «Культура і мастацтва» Крушынскай Людміле Аляксееўне ў сувязі з напаткаўшым яе горам — смерцю МАЦІ.

Прамая лінія ІНДЫВІДУАЛЬНАЕ БУДАЎНІЦВА — ПА НОВЫХ ПРАВІЛАХ

На пытанні нашых чытачоў падчас «прамой лініі» ў «Звяздзе» па тэме, якая датычыцца дзеяння Указа Прэзідэнта Беларусі № 520 ад 11 лістапада 2011 года «Аб некаторых мерах па ўдасканалванні адносін у галіне будаўніцтва, адбрана і выздзялення зямельных участкаў», адказвае намеснік старшын Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Беларусі Андрэй ГАЕЎ.

— Добры дзень, Андрэй Анатольевіч. Ці магчыма будзе пасля 1 студзеня 2012 года законсерваваць незавяршанае будаўніцтва жылга дома на зямельным участку, які быў дадзены грамадзяніну ў пажыццёвае ўладанне з правам перадачы ў спадчыну, і аформіць дагавор куплі-продажу такога дома ў натарыяльнай канторы ў выпадку, калі гэты ўчастак будзе выздзелены чалавеку з патрэбай у паліцэўніцкіх жылльвых умоў у 2009 годзе?

Валяціна ГРЫЦУК, Брэсцкая вобласць. — Што тычыцца кансервацыі аб'ектаў, дадзены ўказ № 520 патрабавання па кансервацыі не змяняе. Існуе адпаведная пастанова урада Беларусі, якая вызначае агульныя патрабаванні на кансервацыі аб'ектаў незавяршанага будаўніцтва. Такім чынам, законсерваваць гэты аб'ект на існуючых правілах можна і пасля 1 студзеня 2012 года, але... Што тычыцца продажу такога

(Заканчэнне. Пачатак у нумары «Звязды» за 13 снежня)

аб'екта, пабудаванага на зямельным участку, які, у сваю чаргу, быў выдзелены грамадзяніну з патрэбай у паліцэўніцкіх жылльвых умоў... У гэтым выпадку пасля 1 студзеня 2012 года законсерваваны жылы дом з незавяршаным будаўніцтвам можна будзе прадаць (зрабіць адчужэнне зямельнага участка) толькі мясцовому выканкаму. Непасрэдна прадаць такі аб'ект нерухомай маёмасці трэцім асобам можна будзе толькі пасля яго дабудовы, наступнай рэгістрацыі і не раней, чым праз 8 гадоў з моманту ўводу дома ў эксплуатацыю.

— А калі гэты ўчастак быў дадзены чалавеку без пазначэння ў рашэнні, што ён мае патрэбу ў паліцэўніцкіх жылльвых умоў?

— У гэтым выпадку і пасля 1 студзеня 2012 года гаспадар законсерваванага незавяршанага жылга дома можа прадаць гэты аб'ект на другасным рынку. Калі зямельны ўчастак быў набыты ў прыватную ўласнасць, то аб'ект нерухомай маёмасці прадаецца разам з зямлёй. Калі зямля выдзелена ў пажыццёвае ўладанне з правам перадачы ў спадчыну, то прадаецца гэты аб'ект разам з пераходам новаму уласніку права на гэты зямельны ўчастак. Тут ніякіх абмежаванняў ужо няма.

— Наша сям'я атрымала жылы дом у спадчыну ў вёсцы. Усё цудоўна, толькі існуе праблема з суседзямі. Ён па перыметры свайго ўчастка плошчай 15 сотак зрабіў насып вышынёй прыкладна 50—70 сантыметраў. Нам гэта не зусім падабаецца... Што нам цяпер рабіць?

Спадарыня Галіна, г. Бабруйск. — Калі ў вас існуе нейкія спрэчныя пытанні з суседзямі, неабходна звярнуцца ў мясцовы выканкам з адпаведнай заявай. Выканкам ствараецца камісія з удзелам

розных спецыялістаў (у тым ліку прадстаўнікоў землеўпарадкавальнай службы), якая потым наведваецца на месца гэтых зямельных участкаў. Далей, у прысутнасці двух бакоў, непасрэдна на участку разглядаецца гэтая спрэчка і складаецца адпаведнае рашэнне. Тут магу заўважыць, якім чынам разглядаюцца падобныя спрэчкі. Любы землеўпарадкавальнік павінен так валодаць сваёй зямлёй, каб яго дзеянні не прыводзілі да ўшчамлення іншых землеўпарадкавальнікаў.

— У якасці асоб з патрэбай у паліцэўніцкіх жылльвых умоў наша сям'я ў лістападзе 2010 года атрымала зямельны ўчастак плошчай 14 сотак. Участак знаходзіцца ў зямельным масіве, дзе адсутнічаюць інжынерныя сеткі. Зараз ужо пабудавалі каробку дома. Атрымліваецца, што цяпер на працягу двух гадоў мы павінны дабудаваць гэты дом. Але гэта практычна немагчыма зрабіць, бо да дома няма цывільізаванай дарогі і не праведзена электрычнасць. Што нам рабіць?

Ірына КАНДРАЦЕНА, пасёлак Самахвалавічы.

— Згодна з патрабаваннямі ўказа № 520, на працягу трох гадоў неабходна ўвесці менавіта фундамент, сцены і дах жылга дома. Такая каробка ў вас ужо пабудавана. А вось праблемы з інфраструктурай сустракаюцца. На гэты конт існуе ўказ № 72, па якім усю неабходную інфраструктуру мясцовыя структуры выканкамаў павінны праверці яшчэ да ўвядзення пабудаванага дома ў эксплуатацыю. Каб паскорыць гэты працэс, спадарыні Ірыне трэба звярнуцца з адпаведнай заявай ў мясцовы выканкам або нават у больш высокую інстанцыю.

Сяргей КУРКАЧ.

Факт

ТОЧЫМ КАНЬКІ, ПАЛІРУЕМ ЛЫЖЫ У Магілёўскай вобласці плануецца зальці 160 вялікіх і маленічкіх каткоў, падрыхтаваць 80 лыжных трас.

У абласным цэнтры з'явіцца, паводле планаў, 25 каткоў і амаль столькі ж хакейных каролек. Самыя буйныя каткі традыцыйна на гарадскіх стадыёнах «Тарпеда» і «Спартак». Дадатковае месца для гульні ў хакей і катання на каньках будзе арганізавана ў мікра-раёне «Спадарожнік», каля новай школы № 45. Для аматараў лыжных прагулак у Магілёве адкрыцца 6 лыжных маршрутаў. Будучы працаваць пункты пракату зімовай амуніцыі. Засталося толькі дакачацца ўстойлівых марозоў. Таму што, каб, напрыклад, зальці якасны лёд, трэба зрабіць снежную падушку і вытрымаць яе дзён з тэмпературай паветра ў 7-10 градусаў марозу. Пакуль жа ў Магілёве каля 0 градусаў, вільготна і шэра.

Ілона ІВАНОВА.

ЗАСЫПАЦА ЎГНАЕННЯМІ

Каля в. Лесіна (Баранавіцкі раён) на пад'язных пучках філіяла ДБУ влася разгрузка мінеральных угнаенняў.

Два грузчыкі прадпрыемства «Баранавіцкі райаграсэрвіс» займаліся разгрузкай вагонаў і былі засыпаны угнаеннямі. Ад атрыманых пашкоджанняў 41-гадовы і 58-гадовы рабочыя памерлі на месцы. Пракуратура праводзіць праверку.

Сымон СВІТУНОВІЧ.

ПАРАБЕЛУМ АДНОЙЧЫ СТРАЎІЎ

57-гадовы жыхар вёскі Пагонцы Светлагорскага раёна быў шпіталізаваны ў мясцовую бальніцу з агнястрэльнымі раненнямі шыі і сківіцы.

Як паведамілі ў прэс-службе УУС Гомельскага аб'яўканкама, устаноўлена, што падчас сваркі мужчыну падстрэліў непрацоўны аднавясковец, на два гады маладзейшы. У хаце апошняга падчас вобыску было знойдзена 14 патронаў замежнай вытворчасці. Таксама з дна калодзежа побач з домам міліцыянеры дасталі «Парабелум» 1936 года выпуску, з магазінам, у якім знаходзіліся тры патроны. Пісталет, паводле экспертызы, з'яўляецца наразнай агнястрэльнай зброяй. Знойдзены таксама 2 гільзы, 168 куля, 19 патронаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ДЫРЭКТАР ФІРМЫ АТРЫМАЎ «АДКАТАЎ» НА 87 МЛН РУБЛЁЎ

Дырэктар прыватнай фірмы за паўтара года атрымаў «адкатаў» на 87 млн рублёў.

Прадпрыемства, якое ўзначальваў 26-гадовы мінчанін, займалася пастаўкай асвятляльнага абсталявання. Схема, якую ён выкарыстоўваў, вядомая як «адкат»: пасля заключэння дагавора частка сродкаў за тавар ішла на разліковы рахунак дырэктара. Мільёны зніклі, пачынаючы з мая мінулага года, а васьмь дзедаўца пра крадзеж удалося толькі пасля інвентарызацыі. На той момант нячысты на руку мінчанін ужо звольніўся. Заведзена крзімінальная справа за крадзеж шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі ў асабліва буйных памерах.

Лена КАСЬЯН, «Мінск—Навіны».

ДАРАГОЕ ДЫЗАПЛАВА

100 літраў дызпаліва выкралі дзве грамадзян з прадпрыемства, на якім працавалі. Ноччу 20-гадовыя жыхары Чачэрска праз праём паміж плітамі праракліся ў майстарню на тэрыторыі, дзе і здзейснілі крадзеж.

Падчас правядзення рыдў у Буда-Кашалёўскім раёне супрацоўнікамі міліцыі затрымана аўтамашына «Пежо 406». Жыхар Гомеля ў багажніку перавозіў 120 літраў дызельнага паліва. Той жа нафтапрадукт у колькасці 300 літраў у дадатковым баку перавозіў па тэрыторыі Нараўлянскага раёна 58-гадовы жыхар Мінскага раёна. Яго «Мерседэс Бэнц 2534» затрымалі ноччу пры выездзе з тэрыторыі Беларусі ў бок Украіны.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

«ПЕТШОУ — КУБАК ЧЭМПІОНАЎ-2011»

прайшоў у Мінску. На захлапленым фінальным шоу пародзістых сабак і кошак было прадстаўлена ўдзельнікам і гледачам больш за 1000 сабак 200 элітных парод. Арганізатары пастараліся ўключыць у праграму як мага больш шоу: касцюмаваныя конкурсы, танцы з гадаванцамі, выступленне пастуховых сабак. Кінолагі расказвалі пра асаблівасці ўтрымання той ці іншай пароды.

СТАЛІЦА ЎСТАНАВІЛА РЭКОРД ПА ПАЖЫЦЦАНЫМ СУПРАЦЬ ГРЫПУ

У перадап'ездзімны сезон 2011/2012 гадоў прышчэпку ад грыпу зрабіў кожны трэці мінчанін. Усяго вакцынацый быў ахоплены сёлта больш як 586 тысяч чалавек, што складае 31,6 працэнта ад агульнай колькасці гараджан. Гэта самы высокі паказчык за апошнія 10 гадоў.

Для параўнання: у 2010 годзе прышчэпкамі ад грыпу ўдалося ахапіць 393 тысячы мінчан, або 22 працэнты насельніцтва горада. Аднак нават калі прышчэпкамі быў ахоплены толькі кожны пяты жыхар сталіцы, сума эканамічнай шкоды, якую ўдалося папярэдзіць дзякуючы вакцынацыі, была эквівалентна 19 мільянам долараў. На кожны ўкладзены ў вакцынацыю доллар быў атрыманым эканамічным эфект у эквіваленце 14 долараў. У 2011 годзе больш як 413 тысяч чалавек былі прышчэплены ад грыпу ў гарадскіх паліклініках за кошт бюджэтнага фінансавання, з іх 111 тысяч чалавек — гэта асобы, якія маюць высокую рымку развіцця ўскладненаў ад грыпу або высокую рымку інфіцыравання. Акрамя таго, за кошт гарадскога бюджэту было прышчэплена больш як 27 тысяч спецыялістаў, якія забяспечваюць жыццяздзейнасць горада: гэта работнікі грамадскага транспарту, сістэм энерга- і водазабеспячэння і гэтак далей. За кошт бюджэт-

«Стварай сваё!»

Мінкульт абвясціў конкурс на стварэнне эскізных праектаў помніка Міндоўгу ў Навагрудку

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусі па ўзгадненні з Гродзенскім аб'яўканкамам абвясціла конкурс на стварэнне эскізных праектаў помніка Міндоўгу ў Навагрудку. Конкурс павінен дапамагчы знайсці найбольш выразны вобраз легендарнага князя Міндоўга, першага вялікага князя літоўскага, асоба якога сімвалізуе глыбокія гістарычныя традыцыі існавання беларускай дзяржаўнасці.

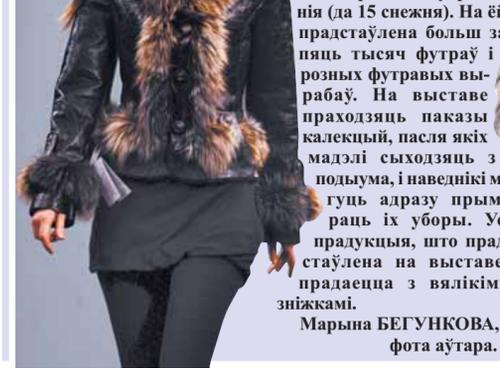
Арганізатарам конкурсу разам з Міністэрствам культуры з'яўляюцца Беларускае дзяржаўнае акадэмія мастацтваў. А ўдзельнікамі конкурсу могуць быць скульптары, якія маюць адпавед-

ную прафесійную адукацыю. Рэкамендуецца, каб кампазіцыйнае і пластычнае выкананне помніка было вытрымана ў найлепшых традыцыйных класіфікацый і нацыянальнага манументальнага мастацтва.

Заяўку для ўдзелу ў конкурсе можна падаць у Міністэрства культуры па 10 лютага 2012 г. уключна. Конкурсныя матэрыялы павінны быць прадстаўлены аўтарамі 10 лютага 2012 г. не пазней за 17.00 гадзін у галерэю Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Яны будуць разгледжаны журы не пазней за 1 сакавіка 2012 г.

Пераможца конкурсу атрымае права на стварэнне помніка. Плёну!

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

Адміністрацыя Советскага раёна г. Мінска

Пріглашае Вас прыняць удзеіне

В ПРОВЕДЕНИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ОБСУЖДЕНИЯ проекта «Многосеквартирный 16 этажный одноподъездный панельный жилой дом» в границах ул. Куйбышева — ул. Сурганова — ул. Коласа — ул. Купьян.

Заказчик проекта — ООО «МинСтройИнжиниринг» (директор общества Каснериц В.В., тел. 804473780796).

Разработчик проекта — ООО «Кардиоспецстрой» (ГАП — Хролов В.Н., тел. 80296353109)

Презентация проекта состоится 28 декабря 2011 в 18.00, СШ № 76 по ул. Беломорская, 15 (актовый зал).

В период с 28.12.2011 по 11.01.2012 свои письменные замечания и предложения по проекту «Многосеквартирный 16 этажный одноподъездный панельный жилой дом» Вы вправе направлять в администрацию Советского района г. Минска (ул. Дорошевича, 8) с пометкой «Общественное обсуждение» либо оставлять по месту дальнейшего размещения экспозиции указанногo проекта (СШ №76 по ул. Беломорская, 15 (актовый зал)) в специальной урне.

Координаты представителя организатора (администрация Советского района г. Минска) — начальник отдела архитектуры и градостроительства Комар Аркадий Аркадьевич (г. Минск, ул. Дорошевича, 8, каб. 24, тел. 292 81 80).

Інавацыя

СПРЫЯЛЬНЫ КЛІМАТ ДЛЯ ТЭХНАРОЎ

Першы ў Гомельскай вобласці навукова-тэхнічны парк адкрыўся на базе свабоднай эканамічнай зоны «Гомель-Ратон». Яго задача — у значнай ступені палегчыць інавацыйным кампаніям выхад на рынак з новымі прадуктамі. У рэзідэнтах тэхнапарка зараз 8 навуковых прадпрыемстваў. Ідзі розныя: ад перапрацоўкі ахдоўаў Гомельскага хімізавода да аўтаматызацыі практычна любых працэсаў вытворчасці. Тэхнапарк бярэ на сабе ролю мадэратора, які зводзіць навуку і бізнэс.

Намеснік старшын Гомельскага аб'яўканкама Баляслаў Прытук гаворыць, што іншай стратэгічнай задачай з'яўляецца прыцягненне да рэалізацыі інавацыйных праектаў творчай моладзі і тым самым паслабленне так званай праекты ўцэчкі мазгоў: — Ёсць сусветная практыка, яна сведчыць, што тыя, хто пачынае працу ў тэхнапарках, хутчэй прыстасоўваюцца да рынкавых умоў, і выжывальнасць іх на парадак вышэй.

У першым на Гомельшчыне навукова-тэхнічным парку будзе створана 300 новых працоўных месцаў. Тут не проста вынаходнікі, а фірмы, якія прапануюць гэтыя навуковыя раслінкі. Напрыклад, у актыўе спецыялістаў тэхнічнага цэнтра «Сістэмы і тэхналогіі», які ўзначальвае Валерый Самарын, — аўтаматызацыя працэсаў вытворчасці Пётрыкуўскага керамічнага заводу і прадпрыемства па ўтылізацыі боерпрысаў у Добрушы.

— Аўтаматызацыя тэхналогіі дазваляе прадпрыемству на тым узроўні, на якім мы працуем ужо ў Беларусі, кантраляваць працэс вытворчасці, знаходзячыся непасрэдна ў кабінце спецыяліста.

Рэзідэнты адзначаюць, што для іх важная не толькі высахаканасны інтэрнэт і зручнасць офісаў. Неабходна развіваць маркетынгавую службу тэхнапарка, каб прывабліваць спонсараў як праекта

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сёлета была праведзена рэканструкцыя мэблевага цэха, дзякуючы чаму прадпрыемства пераходзіць на выпуск новых відаў — устаквае мэблі для дома ў спальні, кухні, гарнітуры, якія раней не выпускаліся. Зараз ідзе пазатпаіна будаўніцтва новага завода драўняна-стружковых пліт без спынення існуючага завода. А ў планах — увесці ў эксплуатацыю лесаспіліны цэх, закончыць праект феранернага завода.

— Калі, Пётр Мікалаевіч, вы расказалі пра «Рэчыцэдэру», якое сядзела на мелі, дык як тут абсыці «Рэчыцкі тэкстыль», які таксама знаходзіцца працяглае час у падобным становішчы?

— Вы маеце рацыю. Калектыў гэты старанні, яго прадукцыя карыстаецца добрым попытам і за межамі нашай краіны, але вось так здарылася, што па суккупнасці прычын ён доўгі час хадзіў у аўтсайдажах. Ды здолее выкараскацца з фінансавай ямы і па выніках дзесяцімесячнага аtryмаў чысты прыбытак. Ён набраў такіх тэмпы, што паспяхова закончыць сёлета праграму.

ДАЕ ЦЯПЛО І СВЯТЛО

— Нядаўна ў вашым горадзе адбылася, на нашу думку, важная падзея: з'явілася цеплаэлектрацэнтраль. Калі ласка, больш падрабязна пра гэта.

— Падзея сапраўды важная. Аб'ект унікальны, і такога прадпрыемства па выпрацоўцы цяпла і электраэнергіі ў Беларусі і краінах СНД няма. Тут усталяваны катлы аўстрыйскай фірмы «Палітэхнік», адметнасць якіх у тым, што ў якасці нагрывальніка ў іх выкарыстоўваецца не вада, а спецыяльнае масла, што не ўплывае на зносу вузлу энергатурбіны і дае вялікую эканомію, бо на звычайную ваду, што здабываецца з артэзіянскіх свідравін, ідзе шмат затрат на так званую водападрыхтоўку.

Далей. З уводам у строй ЦЭЦ будзе дасягнута вялікая эканомія фінансавых сродкаў — валюты, таму што звычайны падобны прадпрыемствы спажываюць імпортны газ і нафтапрадукты. А тут — мясцовыя віды паліва: тэхналагічны драўляныя трыскі і брыкетны торф. Яны (гэтыя віды) у балансе раўна складалі 19 працэнтаў, а зараз указаная лічба павялічылася да сарака працэнтаў. Электраэнергія, якая будзе выпрацоўвацца, пойдзе і ў шэраг раёнаў вобласці, і ў адзіную энергасістэму краіны.

Па праекце будаўніцтва новага аб'екта «пачынулі» на 19 мільянаў уёра, а за год магутнасці рэчыцкага энергаблока здольныя выпрацоўваць каля 100 МВт цеплавой і 20 МВт электрычнай энергіі. Пералік паспехаў прамысловых прадпрыемстваў раёна магу працягваць далей.

Старшыня Рэчыцкага райвыканкама Пётр ШОСТАК:

«НЯГЛЕДЗЯЧЫ НА ВЯДОМЫЯ ПРАБЛЕМЫ, НАШ РАЁН ДЫНАМІЧНА РАЗВІВАЕЦЦА»

НЕ, ГЭТА НЕ ЛЫЖКА ДЗЁГЦО...

— І што, як той казаў, ніводнай лыжкі дзёгцю ў бочцы мёду? Памятаецца, мінулым разам, калі мы былі ў вашым раёне ў лютым, вы казалі, што ААТ «Буравая кампанія «Дзельта» дапусціла мінусовае сальда. Ці не выпраўлена там становішча?

— Згаданае таварыства летас набыло на мільярд рублёў у эквіваленце новае італьянскае абсталяванне і таму мела мінусовае сальда. Яно і сёлета рабіла такія ж закупкі і сёння выйшла на нармальную работу і аказвае шэраг экспертных паслуг у Маскве, Санкт-Пецярбургу, на алімпійскіх аб'ектах у Пецеры. Перспектывы ў «Дзельты» добрыя.

Адзіная, як вы кажаце, лыжка дзёгцю, дык гэта тое, што СААТ «Рэчыцкі» знізіла аб'ём росту вытворчасці тага ўзроўню мінулага года ў два разы.

станоўчае знешнегандлёвае сальда. Сельскагаспадарчая галіна працуе горш. У жывёлагадоўлі мы спрацавалі толькі на 99,6% да леташняга ўзроўню. Дрэнна!

ПОСПЕХІ ЁСЦЬ, АЛЕ...

— Дык затое ў раслінаводстве вы ў героях ходзіце. Усе ведаюць, як Прэзідэнт краіны і Рэчыцкі раён і Вас асабіста як кіраўніка яго віншаваў на рэспубліканскіх дажынках з поспехам.

— Гэта сапраўды так, але адно другога не датычыць. Правільна, паказчык у раслінаводстве ў нас добры — 119,6 працэнта, а рост аб'ёму вытворчасці ў цэлым — 108,6 працэнта. Гэта недастаткова, каб выйсці на прагноз — 107 працэнтаў. І мы ўзмоцнена працуем, каб павысіць выпуск жывёлагадоўчай прадукцыі ў наступным годзе. Для гэтага ўжо ёсць.

— Чым не трыумф, Пётр Мікалаевіч, і як не ганарыцца гэтым?

— Які трыумф, калі мы не дабіліся таго, на што разлічвалі? Павінны былі намалаціць 127 500 тон збожжа, а намалацілі 101 000 тон, пры высокай ураджайнасці 41,7 цэнтнера з гектара. Агульны малюнак падправіла кукуруза, якая дала 20400 тон зерня. У гаспадарках была правадзена вялізная работа, каб атрымаць багаты ўраджай, ды падножку падставіла надвор'е: 42 дні не было ніводнага дожджыка. Згубная засуха. Фактычна палавіна пасаваў яравых загінула. Давалася заніцца перасевамі вялікіх плошчаў. Таму замест 12,5 тысячы гектараў засеялі 20300 гектараў пад кукурузу і такім чынам выратавалі становішча справы.

З гэтай непрыемнай сітуацыі зрабілі належныя высновы. А менавіта: упэўніліся, што вынік далі азійскай культуры, таму гэтай восенню пад іх адвалі на 5,5 тысячы гектараў больш, чым летас. Маркуем вясной пашырэнне і пасевы кукурузы да 25 тысяч гектараў, бо яна дала ураджайнасць зерня 87 цэнтнераў з гектара.

Вельмі выгадная культура: яна кліматычна падыходзіць да нашага раёна, і зерне яе дорага каштуе — два мільёны рублёў за тону.

— А зараз больш падрабязна пра поспехі ў раслінаводстве...

— Мы дзясяты раз запар выходзім пераможцамі ў рэспубліканскім спаборніцтве

па валавым намалеце і ўраджайнасці збожжавых і на рэспубліканскіх дажынках атрымалі 29 дыпламаў, з якіх 10 за першыя месцы. Была высокая ацэнена дзейнасць трох галоўных аграномаў і трох галоўных інжынераў гаспадарка раёна, а агракамбінат «Холмеч» — за вытворчасць пиваваранага ячменю. Чатыры гады запар экіпаж камбайнераў у складзе Уладзіміра Саламаха і Аляксандра Грана выходзіць пераможцам у рэспубліканскім спаборніцтве. Сёлета яны намалацілі 3500 тон збожжы. А ўсяго тысячнікаў у нашым раёне было 28. Па выхадзе кармавых адзінак на 1 бала-гектар на абласным свяце працаўнікоў вёскі «Дажынкi-2011» наш раён заняў другое месца.

— Што і казаць, нялёгкім быў гэты год для земляробаў, тым больш пачасны іх поспех...

— Гэта сапраўды так. І мы з усёй шчырасцю аддалі ім належнае на раённых дажынках, якія прайшлі на ўрачыстай абстаноўцы. Многія дзясяткі перадавоў былі заахвачаны маральна і матэрыяльна. Тое ж самае адбылося і ў сельгаспрадпрыемствах. А увогуле хачу сказаць, што ў сферы эфектыўнасці гаспадарання на сяле застаюцца нявырашанымі многія праблемы. Сярод прывітаных палітыкі ў ёй з'яўляюцца развіццё і мадэрнізацыя вытворчых магутнасцяў, укараненне новых тэхналогій, прыцягненне інвестыцый і высокакваліфікаваных кадраў, удасканаленне сацыяльнай інфраструктуры. Над чым нам працаваць і працаваць.

ЯК ГЭТА БЕЗ ІНВЕСТЫЦЫЙ?

— Калі гаварыць аб рабоце іншых галін гаспадарання, што б вы адзначылі?

— З задачкамі, якія стаяць перад будаўніцтвам, спраўляемся, хоць з-за абмежаванасці фінансавых сродкаў маем нязначнае зніжэнне аб'ёму зямлі ў параўнанні з мінулым годам. Ёсць магчымасць увесці ў строй два шматпавярховыя, і калі б было лепшае фінансаванне, то і тры астатнія не аказаліся б у ліку пераходных аб'ектаў. Пэўныя поспехі маюцца ў транспартнай галіне, прадпрымальніцкай

За пультам кіравання машыніст Ларыса КАЛІНІНА і начальнік змены Аляксандр НЕСЦЯРЧУК.

Дарчы, з гэтым выразам, я не згодзен, бо па вялікім рахунку гэты факт не псуе агульны малюнак. Іншая справа, што для эканомікі рэгіёна ўсё яшчэ характэрны высокая імпарта-, энерга-, і матэрыялаёмкасць, хаця, калі гаварыць у цэлым, сёння 85 працэнтаў нашай прадукцыі ідзе на экспарт і дасягнута

Рэчыцкая міні-ТЭЦ на мясцовых відах паліва — новы аб'ект гарадской энергетыкі. Яна дазволіць эканоміць да 1,6 тысячы тон умоўнага паліва за год.

«Мы не спалі ў шапку»

— Аляксандр Віктаравіч, давайце паглядзім, што на прадпрыемстве сёлета з'явілася новага, якімі справамі вы задаволены?

— Калі па парадку, дык усё адразу няпроста пералічыць. Але сапраўды. Па-першае, павялічылі пагалоўе жывёлы, пабудавалі два памяшканні для свіней у філіяле «Савецкая Беларусь» і «Золка-Агра». У выніку зараз гадуем іх 50 тысяч, адпаведна павялічылі выпуск прадукцыі. Пабудавалі памяшканне для ўтрымання маладняку буйной рагатай жывёлы ў зменшаныя яе падзеж. Праведзена таксама вялікая рэканструкцыя не толькі на малочнатаварных і свінатаварных фермах, але і ў збожжаасушальнай гаспадарцы, майстарнях, складах.

— Зімова-стойлавы перыяд пачаўся ўжо. Як падрыхтаваліся да яго ў сэнсе забяспечанасці кармамі?

— А тут у нас сапраўды прарыў. Кармоў нарыхтавана 165 тысяч тон, чаго за апошнія 15 гадоў не было і ў што не верылі нават асобныя спецыялісты. У «Савецкай Беларусі», напрыклад, запасы іх складоў для буйной рагатай жывёлы 41, у «Дзямяхах» — 31, філіяле імя Фрунзе — 38 цэнтнераў кармавых адзінак. Ды і ў «Золка-Агра» нарыхтавана іх адну трэць больш, чым летас. Зімоўка будзе забяспечана стабільна.

Тэхнік-хімік Валянціна ПАЎЛАВА працуе з сучасным аналітычным абсталяваннем.

«У НАС УСЁ ПАВІННА АТРЫМАЦЦА»

Гутарка карэспандэнта «Звезды» аб тактыцы і стратэгіі развіцця адкрытага акцыянернага таварыства «Рэчыцкі камбінат хлебапрадуктаў» з яго генеральным дырэктарам Аляксандрам МІКАЛУЦКІМ

Генеральны дырэктар ААТ «Рэчыцкі камбінат хлебапрадуктаў» Аляксандр МІКАЛУЦКІ.

Важкія вынікі дасягнуты ў вытворчасці збожжавых культур у параўнанні з мінулым годам. А большшы пераходзіла летняя засуха. І тым не менш, ва ўсіх філіялах павялічыліся ўраджайнасць, і вал збожжавых. Філіял «Савецкая Беларусь» заняў другое месца па вытворчасці збожжавых на Гомельшчыне, а філіял імя Фрунзе — трэцяе. Дарчы, апошняга гаспадарка здабыла зерня кукурузы ў шэсць разоў болей, чым летас. Намалочана каля адной тоны яе насення.

— Вось такія пытанні, Аляксандр Віктаравіч. Ці мянялі вы пад

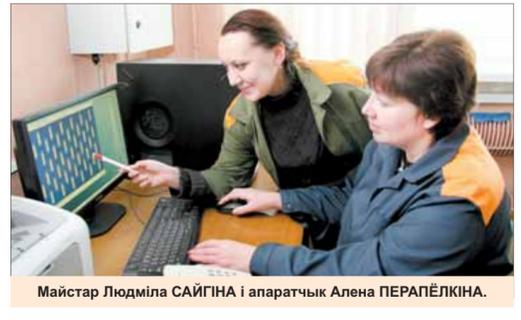
сёлетні ўраджай структуру пасяўных плошчаў і ці сабралі той аб'ём збожжа, на які нацэляліся?

— Задача наша была такая: сабраць 35 тысяч тон збожжа, і кажу ўпэўнена, што для гэтага было ўсё зроблена. Унесены ў поўны аб'ём угнаенні, насенне было добрае, хіміпраполку своечасова правялі, тэрміны ўборкі не праспалі і г.д. А ў выніку сабралі 27 тысяч тон збожжа без уліку кукурузы, а гэта 12 тысяч тон. Паўтары, што гэта больш леташняга ў паўтары разо, што дае магчымасць цалкам забяспечыць гаспадарку ўласнымі камбайнамі.

Наконт структуры пасяўных плошчаў. Больш севлі азійскіх культур, удава павялічылі плошчу пад грэчку. У 2012 годзе маем намер вырощаць і сланечнік. Маркую, што на канец года тэмпы росту валавай прадукцыі складуць 117-119 працэнтаў, і задачы, пастаўленыя кіраўніцтвам краіны і абласным выканаўчым камітэтам, будуць выкананы.

А ў гандлі мы чакаем вырuchu ў суме 15 мільярд рублёў. Гэта значны вынік. Закуплена абсталяванне для рэканструкцыі харчовага камбіната, але тактыка ў нас на гэтым пытанні наступная: сёлета не будзем праводзіць рамонт там, а адкладзем на наступны год, на студзеня-люты, калі, як кажацца практыка, зніжачае попыт на мясаўбасныя вырабы. Зараз жа гандаль імі ідзе добра, і спрыяльны момант зарабіць грошы.

— Напэўна, сёлета і матэрыяльна-тэхнічную базу палепшылі?

Майстар Людміла САЙГІНА і апаратчык Алена ПЕРАПЕЛКІНА.

сваю лінію фасуюкі і рафінаваць алеі. Гэта — «жывыя» грошы.

— Прайшлі ўжо рэспубліканскія, абласныя і раёныя дажынкi, прафесійнае свята работніцкай сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці...

— Мы ўдзельнічалі ва ўсіх гэтых мерапрыемствах, і свае дажынкi правялі. Было з чым людзей віншаваць, было чым ганарыцца. Уручалі дыпламы, граматы, грашовыя прэміі. Дайшлі да кожнага працаўніка. Людзі не ў крыўдзе, і гэта — галоўнае.

Дзень сённяшні і дзень заўтрашні

— Як ідуць на дзёныя справы, якія планы на будучыню?

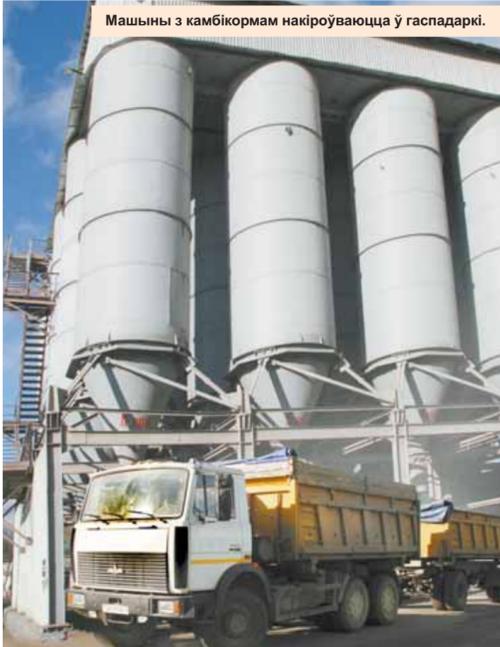
— Усё ідзе поўным ходам. Трэба, як той казаў, варушыцца, не засяджваць у кабінетах. Перш чым прыехаць у сваю рабочы кабінет, я стараюся наведваць у той ці іншы філіял, каб на свае вочы пабачыць, што там робіцца. Ды як інакш, калі, скажам, на адной ферме надой павялічваюцца, а на другой — зніжваюцца. Вось і разбіраемся, чаму так, аналізуем, падказваем, патрабуем, арганізоўваем разам са спецыялістамі.

Дарчы, вам давялося сёння мяне чакаць: зранку неадкладныя справы былі на фермах у Свірдавічах, Сцяпанавічах. Перад жывёлагадоўчымі комплексамі пастаўлена такая задача: улічваючы тое, што малако — гэта грашовая пазіцыя, прадаваць яго штомесца на пяць мільярд рублёў. Гэта, на жаль, пакуль не удаецца.

Па колькасці буйной рагатай жывёлы і свіней у раёне роўны нам няма, і п'яная доля вытворчасці мяса — таксама ў нас, і сельскагаспадарчая прадукцыя таварыства ў агульным аб'ёме раёна займае 30 працэнтаў. Таму і патрабаванне да нас асаблівае: за адставанне па галяўцы не паглядзіць.

У лістападзе адбылася важная падзея ў жыцці ААТ. Прайшоў сход, і прынятае рашэнне аб далучэнні да нашай арганізацыі двух сельскагаспадарчых прадпрыемстваў Светлагорскага раёна — «Чырвычы-Агра» і «Парычка». Гаспадаркі слабыя эканамічна — у запасычанасці сядзяць, але, мяркую, з дапамогай нашага камбіната хлебапрадуктаў і «Золка-Агра», у склад якога яны ўвойдуць пасля таго, як будуць ператвораны ў прыватныя ўнітарныя прадпрыемствы і затым ліквідаваны, «выйдучы ў людзі».

Ды і зараз мы не пакідаем іх на волю лёсу. Дапамагем зніжць даўгі, асабліва «Чырвычам», пастаўлім корм для свіней, прынялі ўдзел у пасяўных работах, на свінагадоўчым

Машыны з камбікормам накіроўваюцца ў гаспадаркі.

комплексе працуюць людзі з «Золка-Агра» і г.д. Нас больш за ўсё ў гэтых гаспадарках цікавіць зямля, у тым ліку і воляна. А яе п'яная доля шасці тысяч гектараў, і мы выкарыстоўваем для павялічэння раслінаводчай прадукцыі, каб цалкам забяспечыць свае гаспадаркі кармамі. Там жа пакінем жывёлы ў мінімальнай колькасці.

— Дарчы, Аляксандр Віктаравіч, па шляху ў Рэчыцкі мы дзе-нідзе бачылі выкарыстоўваюць у прыродных умовах у прыродных умовах збожжавыя культуры? На вашых землях гэта?

— І на нашых таксама. Вы маглі бачыць гэта і ў населеных пунктах, дзе пустуючыя землі зараслі бур'янамі, і на палях, куды прабраўся хмызняк. Па распрадэжні аблыканкама гэта робіцца з мэтай наваднення парадку на зямлі і пашырэння пасяўных плошчаў. Калі мы закончым гэтыя работы, то атрымаем каля тысячы гектараў дадатковых плошчаў.

— Сёння няпростае час у сувязі з наступнымі фінансавымі эканамічнымі крызісамі. Ці п'яная доля ў дзейнасці вашага калектыву?

— Цяжкасці ёсць. Частку сыравіны мы купілі за валюту, з якой былі складанасці. Зараз лягчай з ёй, бо мы маем сваю валют-

ную вырuchu за экспартныя пастаўкі, і нам гэта дапамагае, бо мы і аб'ёмы вытворчасці павялічваем, і людзей не звальняем. Іншая справа, што звальняюцца яны сама і выязджаюць на заробкі ў Расію.

Нам што патрэбна ў першую чаргу? Больш прадаваць малака і мяса, якія запатрабаваны. Вось за лістапад рэалізавалі гэтай прадукцыі больш як на дзевяць мільярд рублёў. Вось так бы і ў далейшым, тады і крызіс адступіць. Галяўны ж мой боль — свінагадоўля. Чаму? Патрэбна больш маштабная мадэрнізацыя вытворчасці. Былі ўпущаны ў мінулыя гады і пытанні рэканструкцыі памяшканняў для буйной рагатай жывёлы ў «Золка-Агра».

Робім усё, каб на выніках года дасягнуць прагнозных паказчыкаў. За дзевяць месяцаў тэмпы росту прадукцыі склаў у «Савецкай Беларусі» — 108,5, «Дзямяхах» — 115,5, філіяле імя Фрунзе — 119,4, «Золка-Агра» — 109,4 працэнта.

— А якія паказчыкі ў прамысловасці?

— У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года прадукцыя насць працы склапа 177 працэнтаў, заданне па экспарте выканана на 326, па інвестыцыях у асноўны капітал — на 183 працэнты. Запасы прадукцыі на складах знізіліся на 132 працэнты. Сярэдняя зарплата ў ААТ адна з самых высокіх у раёне — 1600 тысяч рублёў. У нас усё павіна атрымацца!

— Аляксандр Віктаравіч, параўнаўшы вынікі года ў філіялах прадпрыемства, каб адлучыць працоўны пульт калектыву, пачаўшы усё на свае вочы. І мы ўдзячнасцю прынялі гэту прапанову. Паехаў!

«У НАС УСЁ ПАВІННА АТРЫМАЦЦА»

цэнтрафіял фінансавых сродкаў у «агульным катле». Гэта тое самае як параўнаць, скажам, паасобку пальцы і кулак. Ды плюс яшчэ агульны аб'ём прадукцыі ў час продажу яе і разліках, бо з прадпрыемствамі-спажывачамі тады куды лягчэй размаўляць поўнаму кангламерату, якім з'яўляецца ААТ, чым «слабаку» калгасу ці саўгасу са значна меншымі аб'ёмамі.

Гэта, бадай што, самае галоўнае. Такім чынам, аб'яднанне некалькіх прадпрыемстваў у адно — гэта акумуляцыя ўсіх фінансавых магчымасцяў, каб больш апэратыўна вырашаць пытанні і працаваць эфектыўней. Да таго ж і такі момант нельга не ўлічваць: ітэраваў станавіцца менш, ды толькі яны ў беспрацоўных хадзіць не будуць, работа знайшлася ўсім.

ФІЛІЯЛ ІМЯ ФРУНЗЕ: НА КРЫЛАХ ПОСПЕХУ

Такія працавітая рукі

А вось які аб'ект нашай цікавасці — філіял імя Фрунзе. Адметнасць гэтага падраздзялення ў тым, што ў яго увайшлі два былыя калгасы — «XXII з'езд КПСС» і імя Фрунзе, якія, аб'яднаўшыся ў адну гаспадарку, уліпілі ў ААТ, стаўшы яго філіялам. Дырэктарам з'яўляецца малады кіраўнік Віталь Аляксандравіч Лепкін. А яшчэ, працягваюць знаёміць нас са справамі калектыву Юрыя Міхайлавіча, тут ёсць выдатны экіпаж камбайнераў у складзе Аляксея Ко-

Галоўны аграном Валяцін МАРКАВЕЦ з'яўляецца адным з пераможцаў рэспубліканскага спаборніцтва.

буйной рагатай жывёлы Валяціну Кулакоўскаму і Людмілу Чарадніку, галоўнага інжынера і галоўнага агранома філіяла Мікалая Майсеевіча і Валяціна Маркавца.

Апошні і трапіў нам на вочы. Валяцін Васільевіч — адзін з тых, хто ўваходзіць у «штаб» прадпрыемства, якое мае мяса-малочную спецыялізацыю і павялічыла сёлета аб'ём прадукцыі на 119 працэнтаў. Ёсць тут і сыраварня, якая можа перапрацоўваць у суткі адну тону малака, энерганасчаная тэхніка, якая дазваляе захоўваць тэхналогію вырошчвання сельскакультур, тры нямецкія глебапрацоўчыя камбінаваныя пасяўныя агрэгаты, добрыя пратручальнікі

надабору прадукцыі. Мабілізацыя майстэрства, вопыту, рэзерваў, матывацыя лепшай работы прынеслі свае вынікі. Яравыя далі па 43 цэнтнера з гектара, а кукуруза — 100 цэнтнераў зерня. Гаспадарка вырошчвала яшчэ яе сёлета так званай мацярынскай формы — на насенне з пачатку, і яго было здабыта 626 тон, чаго хопіць для пасеваў ва ўсіх гаспадарках Рэчыцкага раёна.

У той дзень, калі мы былі на прадпрыемстве, работы там ішлі поўным ходам. На палі вывозілася арганіка, ішла падрыхтоўка да запраўкі глебы мінеральнымі ўгнаеннямі. На завяршальным этапе знаходзілася падняцце зябліва, з палёў была ўбрана салом, пасяна 600 гектараў расу на зерне і г.д.

На ферме працувалі ў звычайным рэжыме, і аператар па адкорме буйной рагатай жывёлы Людміла Чараднік, якая сустрэлася

Трактарысту Мікалаю ШАЛІПУ даручана самая сучасная тэхніка.

Брыгадзір таварнай фермы № 3 Людміла ЧЭРЭДНІК узнагароджана дыпламам на раённым свяце «Дажынкi».

нам, сказала, што зімоўка павінна быць сыйтай, бо адной толькі кукурузы нарыхтавана 27 тысяч тон, і яна спадзяецца давесці сярэднясутачны прываг бычкоў сваёй групы да кілаграма, прыбавішы такім чынам 72 грамы да дасягнутага.

Наведаліся мы і на мехдвор, дзе мелі гутарку з вышэйназванымі Дамітрыем Хвастовым і Мікалаем Шаліпам. Яны расказалі, што большая частка тэхнікі была пастанавлена на захаванне ў ангар, а некаторая частка яе рамантавалася. Людзі без справы не сядзяць. Наперадзе, за зімой, вясна. Яна патрабуе апэратыўнасці ў справах кожнага дня. А вясновы дзень, як сцявяданне народнай мудрасці, год корміць...

Лепшы вадацёр калгасу Дзмітрый ХВАСТОУ.

Карткую характарыстыку гаспадаркі даў яе дырэктар Дзмітрый Уладзіміравіч Белавусаў, які да нядаўняга часу быў галоўным інжынерам ААТ «Рэчыцкі камбінат хлебапрадуктаў».

Яна — адна з буйнейшых у раёне як па сельгасугоддзях, так і выпуску прадукцыі. Напрыклад, пагалоўе свінагаспадарчай фермы сёння складае 28 тысяч. У доўгім стаўку малочна-таварных комплексаў у Сяўрдавічах і Сцяпанавічы і фермах Ямпалы, Гранайкі, Засы, Гарошкава 1715 кароў, а ў Баршчэвічы на адкорме знаходзіцца 1100 бычкоў. Агульная колькасць буйной рагатай жывёлы — 6,5 тысячы галоў.

Сутаньня на доі кароў — 15-16 літраў. Свініна і ялавічына перапрацоўваецца ў Гарошкаве, дзе пабудаваны харчовы камбінат. За 10 месяцаў праз яго на каўбасы, вяндліну, паўфабрыкаты (фарш, рагу, рабрынікі, мяса ў рассеку) прайшло ўжо 20700 свіней і тысяч кароў і бычкоў.

Ураджайнасць збожжавых і зернебабовых склапа 46 цэнтнераў з гектара, кукурузы на зерне — 68, бульбы — 182. Шырокім ходам сёлета тут ішо будаўніцтва і рэканструкцыя жывёлагадоўчых памяшканняў у Маі, Гарошкаве і Сяўрдавічах, дзе знаходзіцца свінагаспадарчая гаспадарка і малочна-таварны комплекс.

І вось мы ў вёсцы Май, на свінакомплексе. Калектыв яго ў напружанай і адказнай рабоце, пра што, не ўтойваючы недахопаў і праблем, шчыра вялі апавед начальніку комплексу Васіль Гапо-

Аператар Галіна ДУБРОЎСКАЯ даглядае больш за 800 парасят.

ФІЛІЯЛ «САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ»: ГАРАНТЫЯ НАДЗЕЙНАСЦІ

дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны. За апошнія 30 гадоў у свеце зарэгістравана каля 20 новых хвароб парнакалітэй жывёлы, выкліканых рознымі інфекцыямі. Апошнім часам шырока распаўсюджана атрыманая афрыканская чума свіней. У Расійскай Федэрацыі, напрыклад, быў зарэгістраваны 221 небяспечны пункт, у тым ліку за сёлетні год — 20. Занос узбуджальніка гэтай заразы ў тую ці іншую краіну разглядаецца як вельмі небяспечная з'ява, з якой цяжка змагацца. У некаторых рэгіёнах нашай суседкі Расіі сёлета была зарэгістравана і класічная чума свіней.

Да свіней — з ласкай

Сапраўдным старажылам комплексу і майстрам сваёй справы з'яўляецца Генадзь Уладзіміравіч Пенязь, які працуе тут з 1987 года, калі лёс прымусіў яго сям'ю пакінуць родную вёску Бабчы Хойніцкага раёна, бо на яе вылаў чарнобыльскі радыяцыйны паволь. Да гэтага часу ён памятае словы першага начальніка комплексу (ён пакінуў ужо гэты свет) Аляксандра Мікалаевіча Снегура ад тым, што да жывёлы, у тым ліку і да свіней, трэба ставіцца

свайшоў у нябыт. Апошнім часам з'явілася больш механізмаў, аўтаматыкі, укараняюцца новыя тэхналогіі кармлення, уводзяцца новыя кармавыя (так званыя тубаматы) і г.д.

— Вось калі параўнаць, напрыклад, работу комплексу цяпер даўдэйна і сёлетнім, дык якая тут дынаміка развіцця?

Васіль Іванавіч бярэ са стала адпаведныя паперы і называе наступныя лічбы:

— Колькасць пагалоўя адпаведна — 25666 і 30122, прыплоду — 50005 і 61347, расход кармавога на адзін цэнтнер прывагі — 5 і 4 кармавыя адзінкі, захаванасць пагалоўя — 93,8 і 97,2 працэнта.

— На наш погляд, паказчыкі высокія...

— Але ж трэба працаваць яшчэ лепш, не спыняцца на дасягнутым.

Ну што тут можна дадаць? Бадай, толькі тое, што арыенцыры ў калектыву правільныя. Што многія работнікі і калектыв у цэлым гатовыя браць новыя вышыні. Напрыклад, аператар па абслугоўванні свінамацік з парасятамі Наталля Цыбульска за 9 месяцаў атрымала 9,3 парасяці за адзін апарос, а Святлана Грабцэвіч узорна даглядае групы іх у колькасці паўтары тысячы. Што справа гарыць у руках Ніны Сцяпанашынай, Алены Атаманчук, Мікалая Мазура, Васіля Краўчанкі, ды ўсіх ці пералічыш? Цяжкасці? Яны былі і будуць. Галоўнае — ва ўменні пераадоляваць іх.

На дагадоўванні жывёлы працуе аператар Святлана ГРАБЦЭВІЧ.

Лабарант пункта штучнага асеміянення Зоя РАБЧАНКА.

Аператар па адкорме буйной рагатай жывёлы Наталля СУПЕЙ і начальнік жывёлагадоўчага комплексу вёскі Салтанаў Валерый ФУРМАН аглядаюць запасы плюшчанага зерня, якое захоўваецца ў поліэтыленавых рукавах.

Начальнік свінагадоўчага комплексу Васіль ГАПОНЕНКА.

ФІЛІЯЛ «ДЗЕМЯХІ»: ТОЛЬКІ НАПЕРАД!

так мае, гаспадарку трывае, ды і бацькі — таксама.

На што яшчэ звярнулі асаблівую ўвагу, дык гэта на стэнд «Іх узнагародзіла Радзіма». На ёй змешчаны фотаздымкі механізатара Івана Іванавіча Рузта, аператара па адкорме жывёлы Аляксандра Максімаўна Дзегцярыні, Ліліі Іванавічы Курсы і Марыі Трафімаўны Атаманчук, адзначаных ордэнамі Леніна, «Знак пашаны» і Працоўнага Чырвонага Сцяга і медалямі выстаўкі дзясянага народнай гаспадаркі. Людзі атрымалі іх яшчэ ў савецкія часы, знаходзяцца на пенсіі. Але вельмі прыемна тое, што не забылі ў «Дземяхах» пра колішніх перадавікоў вытворчасці, ушаноўваюць іх, вучаць на іх прыкладзе сённяшніх работнікаў.

— А як жа іншак? — дае каментарый па гэтым пытанні намеснік дырэктара па ідэалагічнай рабоце Волга Браніцкая, якая, дарчыні, вучобу ў мясцовай школе скончыла з залатым медалём, а ва ўніверсітэце атрымала дыплом з адзнакай. Малады эканамі-

Вось і сёлета было тое, бо працоўнай дынастыі Дзегцярынкаў. Ды замуж выйшла ў Дземяхі. У іхня сям'і 13 дзяцей вышэйшага класа, і Надзея змалку дапамагала маці-дзядуцы. Ды ці толькі яна! У філіяле «Дземяхі» яшчэ дзве сястры яе працуюць — Лілія і Ніна. Добра ведаюць сваю справу, як і Надзея, якая калі-ці аб'явіла аб 270 бычках, да вёшчы сярэднясутачны прывагі да 790 грамаў.

Слова бярэ начальнік комплексу Валерый Фурман, які аддаў работу тут 22 гады. Ён задаволены персаналам, пераважнаю колькасцю якая складае мядоўвая моладзь. Сёньнішні вятэраны вытворчасці. Асобою словам, спалучэнне вопыту і маладога імпульсу даюць добры плён. Людзі ведаюць, за што працуюць, таму і даражачы сваім рабочым месцам.

А вось і дырэктар філіяла, Сяргей Мікітавіч не ўваходзіць, а, здаецца, імкліва падлятае да

збожжавых з гектара і сабралі зерня кукурузы 6200 тон.

Спецыялізацыя філіяла — вытворчасць кармоў, вырошчванне і адкорм буйной рагатай жывёлы, пагалоўе якой сёлета павялічыліся на паўтары тысячы і склапа 6780 (3 тысячы бычкоў, 980 дойных кароў, і астатняе — маладняк). Большай колькасці буйной рагатай жывёлы ў іншых гаспадарках раёна няма. Бычкі сюды дастаўляюцца вагой 150-200 кілаграмаў, даводзяцца да амаль паўтоннай кандыцыі — і потым на мясакамбінат. Сутачны прывагі (786 грамаў, адкорме — да 950-1000 грамаў) — першае месца ў Дэпартаменце па хлебапрадуктаў, затратнасць кармоў — адзін з лепшых паказчыкаў, а ў рэспубліцы — 23-24 месца (летас было 46-е). Прагрэс? Вядома ж. На зімоўку нарыхтавана тры тысячы тон сіласу і 14 тысяч тон сенажу і сіласу з аднагодовах траў. Запаасаў кармоў хопіць на 18 месяцаў. Кармы сьціняюць, многія памяшканні на фермах і комплексе адрамантаваны, рэканструаваны, а то і з'явіліся новыя. Парадак — усюды. Ужо дасягнуты выхад на прыбытковую работу. Што яшчэ трэба? Узыццю на новую вышыню, на новы рубж — сутачны прывагі ў 800 грамаў не толькі на адкорме, але і паўсюдна ў жывёлагадоўчым вытворчым працэсе. Наперад, філіял «Дземяхі»!

Віктар БОЙКА, Алена ДАУЖАНОК, Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Першае, што нас уразіла на жывёлагадоўчым комплексе «Салтанава», дык гэта тое, што на двары канторы вісела аб'ява «Вакансій няма». Як гэта — у калгасе не патрэбныя рабочыя рукі механізатараў, жывёлаводаў, паляводаў? Вунь калектыву КСУПаў і СВК рэспублікі ў газетах ды па радыё запрашаюць людзей на працу, абцячваюць добры заробак, жыллё, аплату за пераезд і г.д., а тут — на работу нікога не прымаюць... Чаму?

Удакладняць адказ на гэтыя пытанне, вядома ж, розоня ў кіраўніцка філіяла Сяргея Піпчука. Ды толькі яго пакаль няма ні ў кабінеце, ні на комплексе. Ездзіць па аддзяленнях: то ў «Падлесі» быў, то кірунак узяў на малочна-таварную ферму «Азершчына», а там і ў Рэчыцу зазакончыў трэба на камбінат хлебапрадуктаў. У дырэктара шмат неадкладных спраў. Усюды паспець трэба.

Па бацькоўскіх слядах

І ўсё ж адказ на пастаўленае пытанне хача і часткова (а можа і цалкам) мы атрымалі, калі пагутарылі з людзьмі. Адзін з іх — механізаатар шырокага профілю, 27-гадовы Дзмітрый Фурман, які нам падалася, выразаў агульную думку і калектыву, якая затым прагучала і ў размове з іншымі работнікамі яго:

ААТ «Рэчыцкі камбінат хлебапрадуктаў» 247500, г. Рэчыца Гомельскай вобласці, вул. Фрунзе, 1, тэл. 8 (02340) 2 30 27, факс 41936 E-mail: rkhptut.by УНП 400145266

РЭАЛІ І ПЕРСПЕКТЫВЫ РЭЧЫЦКІХ ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ

АПОШНІ раз мы былі на гэтым прадпрыемстве — адкрытым акцыянерным таварыстве «Рэчыцкі текстиль» — паўтара года таму, калі там ішла падрыхтоўка да здачи ў гэтай новага цэха, у якім меркавалася задзейнічаць два ўчасткі з тэкай і швейнай эксперыментальнай вытворчасцю і аўтаматычнай ліній падрубкі. Побач з прадстаўніцамі італьянскай, бельгійскай і англійскай фірмаў там працавалі і работнікі таварыства.

— Мтай гэтага праекта, — аповядае генеральны дырэктар прадпрыемства Віктар Александрвіч КАНДРАЦЬЕВ, — было зніжэнне сабекошту прадукцыі, павышэнне яе канкурэнтаздольнасці. Праца новага цэха сёння, як дарэчы, і іншых участкаў, робіць свой значны ўнёсак у агульную справу. Мы не спыняемся на дасягнутым і працягваем мадэрнізацыю вытворчасці, і гэта істотна ўплывае на далейшае яе развіццё. З'явіліся большыя магчымасці па выпуску спецазакзаў, разнастайнасці вырабаў, расквашвання іх, прымянення шматлікіх відаў аддзелак з фатаграфічным эфектам. Апошняе азначае, што, напрыклад, на тым жа самым рунку можна зрабіць партрэт пэўнага заказчыка ці нешта іншае — па яго жаданні.

Дзякуючы гэтаму доля падобных заказаў павялічылася з пяці да сарака працэнтаў. Пакупнікам даступны і хуткія тэрміны выканання, і, вядома ж, высокая якасць тавараў. У ліку таіх заказчыкаў уся санаторна-курортная сфера рэспублікі. Прычым ёсць і замежныя прадстаўнікі. Напрыклад, прадпрыемства ў гэтым месяцы адпраўляе першую партыю ў Злучаныя Штаты Амерыкі па заказе прадстаўніцтва вядомай кампаніі «Армані». І няма сумнення, што гэты праект прыцягне ўвагу ў далейшым і іншых дзелавых партнёраў. Таму спыталі ў генераль-

Намеснік дырэктара па камерцыйнай дзейнасці, якія распрацаваны на прадпрыемстве з нагоды будучага чэмпіянату свету на хакеі.

нага дырэктара, калі ў прыёмнай убачылі двух прадстаўнікоў Турцыі: ці не з гэтай мэтай яны прыехалі? Віктар Александрвіч сказаў: магчыма, і так, а можа, і не. Бо папітра прадукцыі прадпрыемства велімі шырокай — на любы густ. Тым не менш, рэчыцкія тэкстыльшчыкі ў канцы мінулага года і першым квартале сёлёгнага альпінуліся ў такім становішчы, што працавалі напаліўшы. Прычым тут некалькі. Сярод іх неураджайны на баваюну 2010 год ва Узбекістане, Індыі і іншых краінах-вытворцах. Цэны на гэтую сыравіну падзочылі ў тры разы, калі разлічваюцца за яе доларамі, а сёлёгнага сітуацыя з гэтай валютай у нашай краіне вядома ўсім. У выніку на прадпрыемстве велімі пагоршылася фінансавае становішча, і яно напелася суверэнай страты ў сёлётнім першым паўгоддзі.

Але зараз справы пачалі наладжвацца, і паказчыкі работы за дзевяць месяцаў пайшлі ўгору: былі атрыманы прыбытак, прычым намецціліся тэндэнцыі яго павелічэння. А за дзевяць месяцаў гэты прыбытак, што велімі прыемна, стаў «чыстым». Дзякуючы чаму? Па першае, атрымалі высокі ўраджай баваюны, прычым цэны на яе засталося высокімі. Па-

тканіны Баранавіцкага баваўняна-папярвога камбіната, пусцілі ў ход тканіну іншых прадпрыемстваў, наладзілі выпуск санітарна-гігіенічных вырабаў — халатаў, бахілаў, нарукаўнікаў, шапачак і т.п. Прымаючы і іншыя меры, у тым ліку пашырэнне рынку збыту. Вядома, што галоўныя пакупнікі прадукцыі таварыства (а гэта тавары народнага спажывання) жывуць у Беларусі, а 20-30 працэнтаў яе ідзе на экспарт. Лідзючыя пазіцыі тут займае Расійская Федэрацыя. Затым ідуць Казахстан, Малдова, Латвія, а ва умовах крызісу з'явіліся новыя рынкі збыту тавараў рэчычан — Манголія, ЗША, Армэнія, Італія.

Прадпрыемства актыўна ўдзельнічае ва ўсіх спецыялізаваных міжнародных і нацыянальных выставах, шукаючы новых дзелавых партнёраў. Асноўная колькасць кантрактаў, як паказвае практыка, заключаецца ў Маскве ў ўсерасійскім выставачным цэнтры, а ў Казахстане рэалізацыя тавараў прадпрыемства павялічылася ў чатыры разы. На парадку дня стаць варыянты супрацоўніцтва з Іранам, Сербіяй і Фінляндыяй, шэрагам расійскіх рэгіёнаў. Налета прадпрыемства прыме ўдзел у выстаўцы дамажыня тэкстылю, што пройдзе ў Франкфурце на-Майне (Германія).

Аб высокіх характарыстыках прадукцыі прадпрыемства ведаюць усе. Яны ў сваю час адным з першых атрымала міжнародны сертыфікат менеджмента якасці ІСО-9001, а летась — атрымала міжнародны экалагічны сертыфікат на адпаведнасць стандарту «ОКО тэк-

100» на прадукцыю, што непасрэдна кантактуе з цэлам чалавека. Гэта значыць, што маркіроўка яна пад знакам «Давер да тэкстылю», і гэта сведчыць аб поўнай яе бяспецы. Тым самым павышаецца імідж прадпрыемства.

— А якія вузкія месцы ў вытворчасці, Віктар Александрвіч?

— Патрабуе рэканструкцыі фарбавачны цэх, і трэба ўдасканаліць аддзелку вырабаў. Гэтымі і іншымі пытаннямі маем намер займацца ў наступным годзе. Размову працягвае намеснік генеральнага дырэктара па камерцыйных

пытаннях Іна Александрвіч Ласіца:

Час дыктуе сваё — павелічэнне асартыменту, абнаўленне прадукцыі. Мы наладзілі вытворчасць тавараў махровых стрыжаных, якія ствараюць эфект велюравага палатна. І калі раней гэцічныя комплексы і іншыя спажыўцы куплялі імпортныя вырабы, дык зараз — нашы.

Мода ў свеце тэкстылю — гэта не толькі малюнок, расквашванне і г.д., але і падыходы да самой структуры тканіны. Сёння ў спажыўцоў узрасла цікавасць да натуральных валокнаў. Таму зараз мы распрацоўваем вялікую калекцыю з выкарыстаннем ільну і катальну (спалучэнне баваюны з ільном), а таксама чыстага ільну і баваюны.

Ёсць яшчэ адна задумка. Мы прыем у дзел у вырабе сувенірнай прадукцыі для ўдзельнікаў і гэціч чэмпіянату свету на хакеі, што пройдзе ў Беларусі ў 2014 годзе. У калекцыі яе будуць і тавары з ільну, на які на Захадзе сапраўды бум.

У гэтыя пэрыяды ў ААТ «Рэчыцкі текстиль» заплававана рэалізацыя інвестыцыйнага праекта па арганізацыі вытворчасці маблевых тканін. Яго рэалізацыя дазволіць арганізаваць вытворчасць імпартазамышчальнага прадукту і забяспечыць айчынных вытворцаў мэблі якасным таварам на даступнай цане, стварыць новыя ра-

У цэха прадпрыемства.

бочыя месцы. Што датычыць мадэрнізацыі вытворчасці, на прадпрыемстве плануецца ўвесці ў эксплуатацыю комплекс абсталявання па выпуску сучасных вышэйназваных тканін.

Мтай рэалізацыі гэтага праекта з'яўляецца прыцягненне стратэгічнага інвестара для вытворчасці маблевых тканін на плошчах нашага акцыянернага таварыства.

247500, Рэспубліка Беларусь, Гомельская вобласць, г. Рэчыца, вул. Наумава, 131. Тэл/факс +375(2340)40396. E-mail redokt@mail.gomel.by rechtext@tut.by Запрашаем зацікаўлены арганізацыі да супрацоўніцтва на ўзаемавыгадных умовах.

Матэрыялы падрыхтавалі Віктар БОЙКА, Алена ДАУЖАНОК. Фота Яўгена ПЯСЦІКА.

МІЛАГРАДСКІЯ СКАРБЫ ЖАЛЕЗНАГА ВЕКУ

ПЯЦЬ гадоў, як у турыстычны маршрут «Залатое кольца Гомельшчыны» ўключаны Рэчыцкі раён. На яго тэрыторыі знаходзяцца 44 помнікі археалогіі, занесеныя ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь. Больш за 30 з іх — помнікі ранняга жалезнага веку — перыяду існавання так званай «мілаградскай культуры».

Навуковы супрацоўнік Рэчыцкага краязнаўчага музея Наталія Заева гаворыць, што гісторыкі разглядаюць старажытныя паселішчы, дзе былі знойдзены артефакты мілаградскай культуры, як месцы магчымай прарадзіны славян. Размова ідзе аб вялікай частцы тэрыторыі паўднёвай Беларусі і частцы паўночнай Украіны.

Славянская экспедыцыя Інстытута археалогіі Акадэміі навук СССР пачала раскопкі якраз у сярэдзіне мінулага стагоддзя. Яны ішлі на працягу дзесяцігоддзя і дазволілі вылучыць найбольш значныя помнікі археалогіі — гарадзішчы і паселішчы ў вёсцы Мілаград, а таксама помнікі ў вёсцы Гарошкаў.

Гарадзішча ў Мілаградзе далё не толькі назву археалагічнай культуры, але і важны матэрыялы для яе далейшага даследавання. Былі знойдзены рэшткі старажытнага умацаванага селішча на правым беразе ракі Днепр, што за кіламетр на поўнач ад вёскі Мілаград. Вучоныя мяркуюць, што гарадзішча ўзнікла ў IV ці III стагоддзях да нашай эры, а прыкладна I-II стагоддзям нашай эры датуецца канец існавання мілаградскай культуры на тэрыторыі Беларусі.

Гісторыкі лічаць, што продкі рэчычан пакланялі сонцу, агню і хатняму ачагу. Ім таксама былі ўласцівы фетышызм. Пра гэта сведчаць знойдзеныя фігуры жыўёл, у першую чаргу каня. Насельніцтва мілаградскай культуры ўяўляла сабою саюз плямёнаў, якія знаходзіліся ў пастаянных стасунках з суседзямі, чаму прыпала выгаднае геаграфічнае становішча, у тым ліку шмат водных шляхоў.

На пасляненых «мілаградскай культуры» раскапаны ўчастак плошчай больш за 4000 кв. м. Выяўлены шматлікія сляды жыцця, вытворчыя памяшканні, надворныя будынкі, гаспадарчыя ямы, збудаванні, звязаныя са старажытнымі рэлігійнымі ўяўленнямі насельніцтва. Для жылля нашы продкі выкарыстоўвалі дамы на слядах характэрнай канструкцыі — з выступам на адной са сценаў і паверхню або прыбудовай па другой сцяне. У цэнтры звычайна знаходзілася яма ад слупа, які падтрымліваў дах. У жыллі былі ачаг у выглядзе абаленных камяняў у невялікай ямцы. Найбольш распаўсюджанымі знаходкамі сталі абломкі глінянага посуду. Сярод знаходак з металу вылучаецца знойдзены

Больш за 150 ўзнагарод прывезлі ў Рэчыцу за апошнія два гады выхаванцы мясцовай школы мастацтваў. Яны сталі пераможцамі і прызёрамі 70 конкурсаў і фестываляў музычнага і выяўленчага мастацтва, у тым ліку міжнароднага ўзроўню. За шэсць гадоў работы 18 навучэнцаў былі адзначаны Спецыяльным фондам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Сярод іх Лізавета Сурта, Ульяна Сочнева і Яўген Грышкавец. Хто ведае, магчыма, менавіта ім будзе ганарыцца горад праз пэўны час?

ЛІЗА І ФЛЕЙТА

Пра Лізавету Сурта яе настаўнік Жанна Філімоненка гаворыць, што такой вучаніцы ў яе яшчэ не было:

— Мы з ёй займаемся з 6 гадоў. Калісьці ў дзіцячым садку мы з вучнямі далі канцэрт, пасля чаго я спытала: «Каму спадабалася, як гучыць флейта?» Сярод тых, хто прыйшоў на праслухоўванне, была і Ліза. І ёй я прапанавала вучыцца іграць на флейце. Я не выбіраю дзяцей. Бяру ўсіх, хто мае жаданне навучыцца іграць. У працэсе працы становіцца зразумела, у каго які патэнцыял. І потым працуем на вынік разам.

Сама Ліза, якая вучыцца на выдатна ў сёмым класе, гаворыць, што флейта — яе інструмент, і гэта яна зразумела з маленства:

— Падабаецца яе гук. Увогуле ж многа працаваць трэба. Але я люблю музыку. Матуля мая іграе на фартэпіяна — гэта яна мяне прывучыла з дзяцінства да музыкі.

Жанна Віктараўна называе сваю маленькую вучаніцу шыкоўнай выканаўцай ужо сёння. Гаворыць, што ад працы з ёй атрымлівае шмат задавальнення:

— Інструментам Ліза валодае так добра, што здзіўляюцца многія мае калегі. Дзяўчынка велімі разумная, таленавітая. З самага пачатку, як мы толькі сталі з ёй займацца, у нас была каманда: бацькі, настаўнік, канцэртмайстар і сама Ліза. Яна адчувае, што таленавітая, і ў яе ёсць жаданне быць заўсёды першай. Яна заўсёды імкнецца да самага высокага выніку.

І вынікі гэтыя — у выглядзе дыпломаў і сувеніраў — Ліза Сурта прывозіць з самых розных музычных конкурсаў. У тым ліку яна стала лаўрэатам І адкрытага Рэспубліканскага фестывальна-конкурсу маладых выканаўцаў на духавых і ударных інструментах імя І. Дабравольскага, атрымала дыплом І ступені. Першая сур'ёзная перамога была атрыманая, калі яна вучылася ў другім класе. А потым было шмат перамог і ўзнагарод. Выкладчыца адзначае, што гэтая дзяўчынка заўсёды вядзе музычны твор:

— Не цягне, а вядзе! У момант выступлення яна практычна на ўваходзіць у транс і заводзіць публіку. Яе проста так слухаць нельга. Калі гучыць яе флейта, то глядач не можа не хваліцца! Як і Лізу, я ўсіх сваіх вучняў да конкурсаў рытуе аднолькава адказна — ці то рабёны, ці то абласны, ці рэспубліканскі або міжнародны. Ліза хваляецца перад выступленнем, але ў адказны момант яна імкнецца паказаць максімум. Яна любіць слухаць сваіх канкурэнтаў. Калі іншыя дзеці хаваюцца, каб не чуць нікога, яна, наадварот, слухае абавязкова ўсіх. Было, калі яна выхадзіла амаль апошняй і потым сама ішла і выдатна выступала.

Цяпер вучуца на дзевяці інструментах, але для яе гэта не вельмі складана, — гаворыць сям'я Лізаветы Сурта. — Падабаецца абодва. Быццам бы ўсё атрымліваецца.

УЛЯ, ЦЫМБАЛЫ І ФАРТЭПІЯНА

Талент Ульяне Сочневай дастаўся ў спадчыну. Яе бацькі — музыканты вядомага інструментальнага ансамбля Гомельскай абласной філармоніі «Лірыца» Андрэй (балалайка-кантрабас) і Алена (цымбалы) Сочневы. Дзяўчынку ў 6 гадоў аддалі вучыцца на класічнае фартэпіяна. Толькі праз некаторы час маці, якая, да таго ж, таксама выкладае ў Рэчыцкай школе мастацтваў, вырашыла паспрабаваць Ульяну і на сваім родным інструментах — цымбалах.

Цяпер вучуца на дзевяці інструментах, але для яе гэта не вельмі складана, — гаворыць сям'я Ульяны Сочневой. — Падабаецца абодва. Быццам бы ўсё атрымліваецца.

— Я выпадкова яе ўзяла вучаніцай да сябе, — расказвае Алена Сочнева. — Як эксперымент. Урэшце высветлілася, што ёй патрэбна менш тлумачыць, чым іншым дзецям. Ёсць такія моманты, якія ёй увогуле растлумачыць не трэба. Мне з ёй проста працаваць. Паколькі мы самі ў гэтай сферы знаходзімся, ведаем некаторыя асаблівасці — як сам бы хацеў, каб вучыліся. Адчуваеш тую мяжу, якую пераходзіць нельга.

— Гэта мая самая светлая вучаніца, — кажа настаўнік Ульяны па фартэпіяна Ірына Разуменка. — Яна максімаль-

— Звычайна я пытаюся ў дзяцей: «Вы ведаеце, для чаго пабудаваны оперны тэатр?», каб вы гэта ведалі, каб вам не было страшна туды ўвайсці, вы павінны прайсці курс ігры на пэўным інструментах у музычнай школе.

Вы прыйдзеце потым у оперны тэатр разам са сваімі дзецьмі, раскажаце ім аб оперы, якую вы вучылі на імзлтаратуры. І вам не будзе сорамна перад імі». Разам з музыкай чалавек развіваецца лепш і духоўна, і інтэлектуальна. Тут трэба прапрацаваць, развіць цярпенне. Вядома ж, калі рукі працуюць, ёсць лепш развіваецца. У комплексе гэта дае эфект,

нева і дадае: — Праўда, Ульяна нядаўна выказала жаданне іграць на бэльым раллі. Будзем шукаць, дзе гэтую мару можна ажыццявіць.

ЖЭНЯ І АКАРДЭОН

Яўгенія Грышкаўца ў школу мастацтваў, як многіх іншых, прывяла матуля. Пасля таго, як хлопчык пачаў, я іграе на акардэоне старэйшы вучань Саша Гапоненка, вызначыўся з інструментам. Акардэон стаў яго сябрам. А Тамара Рожына — лепшай на свеце выкладчыцай музыкі. Ён і зараз так лічыць і падкрэслівае:

— Калі б не настаўнік, не было б у мяне Прэзідэнцкай прэміі. Тамара Мікалаўна мяне цярпіць, бо памылак многа бывае. Яна велімі спакойная ўсё пераносіць, тонка адчувае вучня. У другім класе музычнай школы адчуў, што нешта магу. Потым у 2009 годзе ўзяў удзел у Рэспубліканскім конкурсе імя Жыновіча ў Мінску — і адрэаў заняў другое месца. Адчуў радасць, гонар... Прэзідэнцкая прэмія на мяне паўплывала: захачалася імкнуцца да чагосьці большага.

— Жэнецка ў мяне займаецца пяты год, — расказвае выкладчык музыкі Тамара Рожына. — Гэта велімі ўпарты хлопец, настойлівы. Калі нечага захаце — дабіваецца. Аднойчы ў яго паднялася тэмпература, а трэба было ехаць выступаць у Гомель. Ён сам настаў, што абавязкова павінен паехаць, і ў такім стане заняў другое месца ў вобласці. Працаваць з ім цікава. Хоць, бывае, упіраецца. А, калі нешта не хоча рабіць — цяжка яго пераканаць. Яму ўласціва звышкуратнасць: пакуль не складзе ноты ў файлы, не пойдзе з класа. Каб ён не прыйшоў на дадатковы ўрок — такога не бывае. Ён заўсёды велімі руплівы. Ён увогуле шануе на такіх добрых вучняў, хоць я ніколі не рабіла стаўкі: моцны ці не моцны вучань. Любога можна навучыць, і любімою можна прывіць любоў да музыкі. Ён ведаецца, спачатку вучань павінен бацьчы і сваім настаўніку прыклад для пераімання. Выкладчык павінен быць для яго аўтарытэтам. Я ўсіх сваіх вучняў велімі люблю, і мяне радуе, што яны мяне наведваюць дагэтуль. Аднойчы сказала: «Былыя вучні».

Тады яны мне падпісалі на паштоўцы: «ніколі не былія вучні».

— Але ж канкурэнцыя існуе і сярод музыкантаў...

— Ніколі няма таго, каб мае вучні жадалі канкурэнтам дрэнна выступіць. Мяне гэта радуе. Я радую і тое, што Жэнецка Грышкавец велімі любіць сваю маці — у іх такія цёплыя ўзаемаадносіны! На яго вялікі ўплыў мае маці, якая наведвае ўсе канцэрты ў Рэчыцы. Яна таксама прывівае сыну любоў да музыкі.

У рэпертуары акардэаніста, васьм'якіскага Жэні Грышкаўца велімі шмат розных твораў — і сучасных, і старажытных. А яшчэ ён любіць слухаць Баха і займаецца ў мясцовым конна-спартыўным комплексе. Яго любіць да конай не меншай, чым да музыкі. З уласцівым педантызмам ён мяне жывёлі і прыбрае ў стайні. Коні, як і музыка, адкаваюць узаемна.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ТРЫ МАЖОРНЫЯ АКОРДЫ

Сугучнасць маладых талентаў: Яўгенія ГРЫШКАВЕЦ, Лізавета СУРТА і Ульяна СОЧНЕВА.

— У лідара няма «зорнай» хваробы?

— «Зорная» хвароба бывае ў кожнага дзіцяці, але ў рознай ступені. Яе маці пасля кожнага выступлення гаворыць: «Ліза, ты магла б і лепш сыграць».

Дзяўчынка так добра валодае інструментам, што мне застаецца толькі кантраляваць. Яе можна ў аркестр хоць сёння. Музыка яна адчувае, і душа радуецца, калі слухаеш яе.

Між тым, для Лізы Сурта самым важным у жыцці з'яўляюцца не конкурсы і ўзнагароды на іх: — Я калі іграю, атрымліваю задавальненне, — сцвярджае юная дараванка, якое сёння марыць, прынамсі, стаць урачом.

УЛЯ, ЦЫМБАЛЫ І ФАРТЭПІЯНА

Талент Ульяне Сочневай дастаўся ў спадчыну. Яе бацькі — музыканты вядомага інструментальнага ансамбля Гомельскай абласной філармоніі «Лірыца» Андрэй (балалайка-кантрабас) і Алена (цымбалы) Сочневы. Дзяўчынку ў 6 гадоў аддалі вучыцца на класічнае фартэпіяна. Толькі праз некаторы час маці, якая, да таго ж, таксама выкладае ў Рэчыцкай школе мастацтваў, вырашыла паспрабаваць Ульяну і на сваім родным інструментах — цымбалах.

неабходны не толькі ў музыцы, але і ў жыцці. Мае вучні з радасцю ходзяць на канцэрты, у тым ліку класічнай музыкі — якую б адукацыю яны потым ні атрым-

Ульяна паспяхова ўдзельнічае ў самых розных музычных конкурсах, прычым на абодвух інструментах. Напрыклад, стала лаўрэатам Міжнароднага конкурсу-су-фасту дзіцячага, юнацкага і моладзевых мастацтва «Закарпацкі адэльвейс-2010», атрымала там першую прэмію.

— Хвалювалася крыху, — кажа Уля. — Але ж трэба ўдзельнічаць, каб паверыць у свае сілы, адчуць, што ты можаш.

— Ад яе чагосьці большага, чым ад іншых, чакаюць, — гаворыць маці і выкладчык па цымбалах Алена Сочнева. — Я думаю, можа, і менш трэба?.. Бо яна і ў школе добра вучыцца. Ёсць дзеці, якім проста добра на ўроку музыкі. Ім даеш музыку для настрою, пад іх тэмперамент. Галоўнае, каб не было канфлікту ў дзіцяці з інструментам, каб паддабалася прыходзіць у музычную школу.

— Але ж не ўсе вучні будуць музыкантамі па жыцці?

— Хацелася б, каб цымбалы ў «Лірыцы» гучалі яшчэ велімі доўга, — усміхаецца Алена Соч-

ЦІ ПАДАРАЖЭЛІ АЎТАМАБІЛІ З КАНЦА ЛЕТА?

Мы параўналі сённяшнія кошты на патрыманьня нямецкія, японскія і французскія легкавікі з коштамі канца жніўня. Даследаванне праводзілі на буйных аўтарынках, а таксама прагледзелі газетныя аб'явы і нашы аўтамабільныя інтэрнэт-сайты.

Цягам 2011 года «Звязда» ацэньвала беларускі рынак аўто, што былі ў карыстанні. На нашых старонках друкаваліся адпаведныя паўнаўнальныя табліцы.

Рабілася гэта дзеля таго, каб ацаніць, ці моцна змяніліся кошты пасля ўвядзення новых мытных пошлін з 1 ліпеня 2011 года.

Для даследавання мы выбралі тузін самых папулярных у народзе легкавіку.

Пазбягаючы бясплатнай рэкламы, на гэты раз не будзем называць канкрэтныя мадэлі. Скажам толькі, што гэта хадзавыя ў Беларусі нямецкія, французскія і японскія машыны гольф-класа, сярэдняга класа, мікраваны і ўніверсалы павышанай праходнасці. Як з бензінавымі, так і з дызельнымі рухавікамі.

Мы знаёмліліся з цэнамі на буйных аўтарынках «Маніаўка» і «Ждановічы», ацэньвалі прапановы на двух найбуйнейшых аўтамабільных сайтах краіны, праглядалі аб'явы ў самай папулярнай аўтамабільнай газеце. Такім чынам, выводзіліся сярэдні кошт канкрэтнай мадэлі.

Натуральна, такое даследаванне не можа прэтэндаваць на «жалезную» дакладнасць. Але яго паказвае прыкладныя тэндэнцыі на беларускім аўтарынку.

ВЫНІКІ ДАСЛЕДАВАННЯ

Папулярныя нямецкія аўтамабілі 2003-2006 гадоў выпуску (гольф-класа, сярэдняга класа) ў параўнанні з канцом лета гэтага года падаражэлі прыкладна на 5,1%.

У параўнанні з сёлётным сакавіком (дзеінічалі старыя мытныя пошліны) кошт вырас прыкладна на 8%. Значыць, калі мінулай вясной аўтамабіль каштаваў 10000 долараў, то стаў каштаваць 10800. Пагадзіцеся, вялізным падаражэннем гэта не назавеш.

Хадзавыя японскія машыны 2003-2004 гадоў выпуску (сярэдняга класа і ўніверсалы павышанай праходнасці) ў параўнанні з канцом лета гэтага года... патанелі на 0,2%.

У параўнанні з сакавіком 2011 года (вялікія мытныя не ўвалялі) кошт вырас на 3,1%: калі машына ўвесну каштавала 13000 долараў, стала — 13400. Зноў жа вялікім скачком гэта не назавеш.

Папулярныя французскія машыны 2003-2006 гадоў выпуску (гольф-класа, мікраваны) ў параўнанні з канцом лета падаражэлі прыкладна на 3,2%.

Калі параўноўваць з мінулым сакавіком — на 11,9%. То бок, калі машына каштавала 10000 долараў ЗША, стала — 11190.

P.S. Чакалася, што пасля ўвядзення новых мытных пошлін амплітуда коштавых змен дасягне некалькіх тысяч долараў. Даследаванне паказала, што кошты на папулярныя ў народзе аўтамабілі пакуль выраслі ненашмат — ад некалькіх соцень долараў да тысячы з лішкам.

РЫНАК ПЕРААРЫТАВАЎСЯ НА РАСІЯ І КАЗАХАЎ

Чаму, нягледзячы на вялізныя пошліны, цэны на папулярныя аўтамабілі, былія ў карыстанні, павялічыліся неістотна?

Асаблівых капіталаў на набывцце машын беларусы сёння не маюць. Гэта наступствы фінансавога крызісу.

— Нашы зарыз уогуле нічога не купляюць, працуем пад расіяні і казахай, — тлумачыць журналісту «Звязды» аўтагандляр Віталь Голасаў.

— Мой зняёмы хоча прадаць дызельны ўніверсал павышанай праходнасці. Сярэдні кошт у інтэрнце — 13300 долараў. Як машыну прадаць? — пытаюся ў аўтагандляра.

— Калі яна не праходзіць на Расію, то за тая грошы ён гэту машыну не прадаць. У нас яе рэальна збыць за 11500-12000, не болей. І тое са скрыпам. Кошты ў інтэрнце і ў газетах — не паказчык. Людзі часам даюць аб'явы на Дурніцу...

Журналіст «Звязды» размясціў у інтэрнце аб'явы па продажы непапулярных у Расіі і Казахстане дызельных аўтамабіляў гольф-класа. Французская машына праходзіла на Расію і Казахстан, нямецкая — не.

Цягам тыдня па «французцы» патэлефанавалі тройчы. І ў выніку машына была прададзеная. На другі аўтамабіль увагі ніхто так і не звярнуў. Бо не праходзіла на РФ і Казахстан. Выходзіць, аўтагандляр мае рацыю: беларусы купляць машыны, мякка кажучы, не кідаюцца. А калегі па мытнай прасторы машыны і могуць купляць, і хочучы гэта рабіць у Беларусі.

Сталічны аўтарынак сярэдняга класа «Ждановічы» сёння ў многім працуе для забеспячэння расіяні. Прадаць не на кожнай машыне, якія працуюць прафесійныя аўтагандляры, аб'ява «На РФ».

Яшчэ адна цікавая дэталі. Па маім назіраннях, многія нашы аўтаперагоншчыкі, якія працягваюць прыганяць машыны з-за мяжы, пераклучыліся на нямецкія і японскія малапітражы ад 2008 года выпуску.

Машыны, прыгнаныя ўжо па новай размытнёўці. І ў пераважнай большасці гэта бензінавыя аўто. Іх кошт вагаецца ад 12500 да 16000 долараў ЗША.

— Мы імкнемся ставіць кошт як мага меншы за той, што ставіць у Расіі, — працягвае аўтаперагоншчык Віталь Голасаў. — Але розніца атрымліваецца невялікая. Аднак казах і расіянне усё адно едуць. Лічыць, што ў нас танней і што ў нас машыны лепшыя, бо дарогі больш гладкія.

КАНЕЦ ДЫЗЕЛЬНАЙ ЭРЫ

Яшчэ год-паўтара таму беларусы моцна цанілі менавіта дызельныя машыны. Саларыка каштавала дзешавей за 92-ці бензін. А дызельны рухавік аб'ёмам 2000 см³ спажываў на два-тры літры паліва меней, чым бензінавы з прыкладна такім жа аб'ёмам.

Таму машына з дызельным маторам каштавала прыкладна на тысячу долараў даражэй, чым такі ж самы аўтамабіль з падобным па аб'ёме рухавіком бензінавым.

Але новыя дызельныя аўтамабілі сталі вырабляць куды больш дарагімі ў асблугоўванні. Замена двухмасавога махавіка, напрыклад, можа абысціся ў 500-600 долараў. Столькі ж пацягне замена турбіны ці рамонт паліўнай помпы. Замена дэмпфернага шкідра генератара «высмакца» ад 230 долараў ЗША.

Абслугоўванне большасці бензінавых рухавіку куды больш таннае.

Пакуль яшчэ выхляпныя пахі на аўтарынку даюць зразумець, што дызельныя аўтамабілі прадацца нямаюць. Але іх удзельная вага змяншаецца.

А кошты паміж «дызелямі» і «бензінкамі» прыкладна зраўняліся.

Калі раней саларыка каштавала меней за бензін, то сёння дызельна — на 10,5% даражэйшае, чым Аі-92. І гэтая акалічнасць, падобна на тое, згубона б'е на папулярнасці некалі ўлюбенай саларыка.

Юген ВАЛОШЫН.

Фота: Марына БЕГУНОВА

Купала і Колас — узорныя «кіроўцы»

Да іх юбілею ў наступным годзе ТБМ прапануе выдаць «Правілы дарожнага руху» па-беларуску

ГІСТОРЫКІ кажучы, што нейкае падабенства правілаў дарожнага руху існавала з 30-х гадоў, прада, магчыма, на ўзроўні інструкцый. Але ў XXI стагоддзі дарожны рух павінен быць узорна-культурным. Культурна — гэта калі інфармацыя да людзей можа больш даходліва даводзіцца на роднай мове. І таму...

— «Правілы дарожнага руху» энтузіястам, — тлумачыць старшыня Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны Алег ТРУСАЎ. — Мы гатовы выдаць пераклад кніжкі. Але мала выдаць неафіцыйны пераклад, трэба дабіцца, каб быў афіцыйны пераклад у выглядзе беларускамоўнага варыянта. «Правілы дарожнага руху», якія існуюць, — самі па сабе не надта простыя для разумення і засвойвання, напісаныя грувацкай канцелярскай мовай. Але наша беларуская мова больш дакладная. Яна не такая штучная, таму што руская мова калісьці стваралася як эсперанта — раней з беларускай, а пазней з нямецкай і французскай запачычаліся словы. І атрымалі тое, што маем. Па-беларуску можна ўсё сказаць прасцей...

— Важна, калі рыхтуецца версія правілаў на рускай мове, каб падключалі групу спецыялістаў, якія будуць адразу распрацоўваць асобную версію на беларускай, — мяркуе Алена АНІСІМ, намеснік старшыні ТБМ. — Дарэчы, як і пры падрыхтоўцы любога закона, нядрэнна, каб адразу падключалі спецыялістаў з беларускай мовай. Чаму? Напрыклад, калі мы перакладалі «Правілы дарожнага руху», павіны былі іці за тымі фармулёўкамі, якія існуюць на рускай мове і якія сталі законам. І гэта вельмі часта гучыць неадакладна, непрыгожа, не па-беларуску. Напрыклад, мы абіраем слова «кіроўца», а не вадзіцель. Таму што ад гэтага слова потым утварыцца іншыя словы, якія ёсць у правах. Убачце сабе выраз «вадзіцель транспартнага сродку». Іншая справа — «кіраванне транспартным сродкам». Задача насамрэч не ў тым, каб ме-

ханіна перакласці ПДР, абы толькі прадукт з'явіўся. Патрэба ў тым, каб гэта было сапраўды для людзей, а не насуперак ім. Чаму наогул важны такі пераклад? Важна, каб мова ўсё час была ў грамадстве, каб ёю карысталіся.

— У нас, як у людзей, якія карыстаюцца «Правіламі дарожнага руху» ў жыцці, пажаданне: наогул пісаць правілы прасцей, — кажа Юрась ГЯЦЭВІЧ, адзін з ініцыятараў перакладу і актыўны ўдзельнік. — Увесь час у правілы ўносяцца нейкія ўдакладненні. Фармулёўкі награвашваюцца. Скажы доўгія, складаныя. Пакуль дачытаеш нейкі пункт да канца — думка можа згубіцца. Гэта не проста не толькі для кіроўцаў, але і для інструктараў, якія выкладаюць. А магчыма, і для інспектараў ДАІ. Я з гэтым сутыкаўся, таму што два разы здаваў правілы: адзін раз на катэгорыю «А», другі — на катэгорыю «Б». Можна, таму і ўзнікла думка зрабіць пераклад: па-беларуску ўсё зразумяецца прасцей, бо наша мова гэта дзавалая. Насамрэч, калі мы з жонкай Святланай браліся за гэта, то думалі пра тое, што нашы дзеці калі-небудзь будуць вывучаць правілы па-беларуску.

Беларускамоўная версія ПДР прайшла экспертызу ў Інстытуце мовы і літаратуры імя Янкі Купалы і Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. У заключэнні гаворыцца: «Правілы дарожнага руху Рэспублікі Беларусь» практычна выкарыстоўваюцца ў розных сферах жыцця беларускага грамадства. Несумненна, яны павіны існаваць на дзюх дзяржаўных мовах Рэспублікі Беларусь — беларускай і рускай. Таму пераклад «Правілаў дарожнага руху», выкананы спецыялістамі ГА «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны», з'яўляецца вельмі запатрабаваным і актуальным».

Кніжка з «Правіламі дарожнага руху» можа выйсці пасля праверкі ў Цэнтры прававой інфармацыі, дзе таксама ствараецца беларускамоўная версія ПДР. Значыць, сапраўды, наспела...

Ларыса ЦІМОШЫК.

Ёсць нагода? Ёсць пытанне! ЯКІ РЭКОРД ВЫ ХАЦЕЛІ Б ПАСТАВІЦЬ?

У Аўстраліі радыёвядучы паставіў незвычайны рэкорд: ён узяў самае працяглае інтэрв'ю ў свеце. Журналіст Рычард Гловер размаўляў з пісьменнікам Пітэрам Фітцінгансам на працягу 24 гадзін!

Гэты факт быў занесены ў кнігу рэкордаў Гінэса, паведамляючы інфармагенцыі. За размовы сачылі спецыяльны назіральнікі з асацыяцыі Гінэса, якія пацвердзілі, што яна прайшла па ўсіх правілах: пытанні вядучага не паўтарыліся і на іх адказваў адзін і той жа чалавек. Пасля інтэрв'ю абодва ўдзельнікі прызналіся, што вельмі стоміліся.

Дарэчы, папярэдні падобны рэкорд паставіў іспанскі журналіст Педра Руіс два гады таму. Яго інтэрв'ю цягнулася 12 гадзін 30 секунд.

А ЯКІ РЭКОРД ХАЦЕЛІ Б ПАСТАВІЦЬ ВЫ?

Аляксандр ВІНЦІК, студэнт:

— Не ведаю нават... Можна быць, закінуць у баскетбольную карзінку найбольшую колькасць мячоў запар без промахаў. А, прыдумай! Вельмі хацелася б праехаць хутчэй за ўсіх на Нюрнбург-рынг, трасе ў Германіі.

Святлана ІСАЕНАК, журналістка:

— Я б хацела паставіць рэкорд па працяганні кніг. Вельмі люблю чытаць, таму мне было б прыемна, калі я б змогла ці за ўсё жыццё, ці, можа, за ней-

кі прамяжак часу прачытаць больш за ўсіх кніг. А яшчэ (я ж таксама журналіст!) хацелася б напісаць самы папулярны артыкул у свеце, каб яго паўсюль цытавалі і спасылаліся на яго.

Віталей ПЕЧАНЫ, будучы эканаміст:

— Усе рэкорды ўжо да мяне пастаўлены. Асаблівы дзядзьку за гэта кітайцам, напрыклад. Яны малайцы. Думаю, што пасля іх няма сэнсу спрабаваць іці ці на нейкія рэкорды.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

КРАТКАЯ ІНФАРМАЦЫЯ ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ШЕСТОГО ВЫПУСКА ООО «СТРОЙФИНПРОЕКТ» (далее – Краткая информация)

1. Полное и сокращенное наименование Эмитента (на белорусском и русском языках)

полное: Товарищества з абмежаванай адказнасцю «Стройфинпроект»; сокращенное: ТАА «Стройфинпроект»; на русском языке: полное: Общество с ограниченной ответственностью «Стройфинпроект»; сокращенное: ООО «Стройфинпроект».

2. Место нахождения Эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail)

Республика Беларусь, 220100, г. Минск, ул. Сурганова, 57Б, пом. 150, ком. 2; телефон: (017) 331-6106, тел./факс: (017) 331-6210, e-mail: sfp@mail.by.

3. Основные виды деятельности Эмитента

Эмитент в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь и своим уставом осуществляет следующие основной вид деятельности (в соответствии с общесоюзным классификатором «Виды экономической деятельности»):

• 74201 – Деятельность в области архитектуры, инженерные услуги.

4. Сумма зарегистрированного уставного фонда

Уставный фонд Эмитента сформирован полностью в размере, предусмотренном Уставом: 120 000 000 (сто двадцать миллионов) белорусских рублей.

5. Наименование периодического печатного издания, в котором будет публиковаться бухгалтерская отчетность Эмитента в составе, определенном законодательством, и сроки ее публикации

Бухгалтерская отчетность по итогам работы Эмитента за 2011 год и последующие годы подлежат публикации не позднее трех месяцев со дня окончания отчетного финансового года в газете «Белорусы и рынок».

6. Место, время и способ ознакомления с Проспектом эмиссии Облигаций

С более подробной информацией и Проспектом эмиссии Облигаций можно ознакомиться в течение срока размещения по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Беломорская, 23, помещение 1Н, комната 1-1, ежедневно в рабочие дни (кроме субботы и воскресенья) с 10.00 до 13.00. Тел. 8 (017)-290-00-55. Ознакомившееся лицо имеет право читать и делать выписки из предоставляемых в соответствии с настоящим пунктом документов.

7. Дата, номер государственной регистрации Эмитента и наименование органа, его зарегистрировавшего

Общество с ограниченной ответственностью «Стройфинпроект» (далее – Эмитент) зарегистрировано решением № 392 Минского областного исполнительного комитета от 28.04.2005 г.

8. Дата принятия решения о выпуске Облигаций и наименование органа, принявшего это решение

Решение о выпуске займа жилищных Облигаций принято Общим собранием участников ООО «Стройфинпроект», Протокол № 20 от 23 ноября 2011 г.

9. Форма выпуска и вид Облигаций, объем эмиссии, количество, серия, номера:

Форма выпуска и вид Облигаций	Жилищные, бездокументарные, именные, неконвертируемые
Объем эмиссии	714 000 000 (семьсот четырнадцать миллионов) белорусских рублей
Количество Облигаций	51 (пятьдесят одна) штука
Серия, номера Облигаций	СФ-6, №№ 000001-000051

10. Номинальная стоимость Облигаций

Номинальная стоимость одной Облигации составляет 14 000 000 (четырнадцать миллионов) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный 1 (одному) метру квадратному общей площади квартиры в объекте строительства «Многоквартирный жилой дом не повышенной комфортности со сносом двухэтажного жилого дома по ул. Черевякова, 14а и пункта приема стеклотары № 15 по пер. Водопроводному, 32 ОАО «ГУМ» (ранее – ОАО «Центральное»).

Общий эквивалент номинальной стоимости Облигаций составляет 51 (пятьдесят один) квадратный метр. Эквивалент номинальной стоимости Облигаций не подлежит изменению в течение срока обращения Облигаций настоящего выпуска.

11. Цель выпуска Облигаций и направление использования средств, полученных от их размещения

Выпуск Облигаций осуществляется в целях финансирования затрат, связанных с созданием объекта строительства, указанного в п. 10 Краткой информации, в т.ч. в целях замещения средств, привлеченных (привлекаемых) для создания указанного объекта строительства, а также для хозяйственной деятельности Эмитента, связанной с выполнением им функций застройщика. Эмитент использует средства, полученные от размещения Облигаций, в соответствии с целями их выпуска.

12. Период проведения открытой продажи Облигаций

Датой начала открытой продажи Облигаций является 14 декабря 2011 года.

Датой окончания открытой продажи Облигаций является 15 мая 2012 года.

13. Место и время проведения открытой продажи Облигаций

Размещение Облигаций осуществляется путем открытой продажи физическим и юридическим лицам – резидентам и нерезидентам Республики Беларусь в соответствии с законодательством Республики Беларусь. До момента покупки Облигаций, покупатель должен заключить с Эмитентом договор в простой письменной форме, предусматривающий обязательство Эмитента по строительству жилых помещений владельцев Облигаций.

Размещение Облигаций осуществляется Эмитентом и профессиональным участником рынка ценных бумаг ОАО «ДЕРЖАВАНВЕСТ» на внебиржевом рынке. Для приобретения Облигаций инвесторы должны обратиться по месту нахождения Эмитента или ОАО «ДЕРЖАВАНВЕСТ» (220013, г. Минск, ул. Беломорская, д. 23, ком. 1Н, пом. 1-1) в рабочие дни с 10 до 13 часов в течение срока проведения продажи Облигаций.

14. Срок обращения Облигаций

Срок обращения Облигаций устанавливается с 14 декабря 2011 года и ограничивается 25 мая 2012 года включительно и составляет 163 календарных дня.

15. Дата начала погашения Облигаций

Датой начала погашения Облигаций является 25 мая 2012 года.

16. Доход по Облигациям

Доход по Облигациям не начисляется и не выплачивается.

17. Условия и порядок досрочного погашения Облигаций

В случаях, установленных законодательством, а также в случае досрочного окончания строительства объекта недвижимости, указанного в п. 10 Краткой информации, а также в случае выбытия обеспечения в соответствии с п. 22 Краткой информации, Эмитент может объявить о досрочном погашении Облигаций.

Досрочное погашение Облигаций осуществляется на основании письменного заявления владельца Облигаций с приложением выписки со счета «депо», подтверждающей наличие требуемого количества Облигаций и возможность их отчуждения (отсутствие ограничений, связанных с обременением Облигаций обязательствами).

Владелец Облигаций после начала их досрочного погашения вправе получить номинальную стоимость Облигаций. Возврат денежных средств при досрочном погашении осуществляется в срок не позднее 180 (ста восьмидесяти) календарных дней.

Прочие условия досрочного погашения устанавливаются по аналогии с порядком погашения Облигаций, установленным п. 18 Краткой информации.

18. Порядок погашения Облигаций. Дата формирования реестра владельцев Облигаций

Владельцы Облигаций при погашении (досрочном погашении) Облигаций имеют право получить номинальную стоимость Облигаций либо жилого помещения, общая площадь которого соответствует эквиваленту номинальной стоимости принадлежащих ему Облигаций, выраженному в квадратных метрах.

Владельцы Облигаций определяются на основании реестра владельцев Облигаций. Эмитент формирует реестр владельцев Облигаций за 5 (пять) рабочих дней до даты начала погашения Облигаций.

В случае намерения получить при погашении Облигаций их номинальную стоимость владелец Облигаций должен не позднее чем за тридцать календарных дней до даты начала погашения Облигаций в письменной форме уведомить Эмитента о таком намерении.

В случае намерения получить при погашении (досрочном погашении) Облигаций соответствующее жилое помещение, начиная со дня начала погашения (досрочного погашения) Облигаций, владелец Облигаций и Эмитент подписывают акт приема-передачи соответствующего жилого помещения.

При погашении (досрочном погашении) Облигаций владелец Облигаций должен перевести Облигации на счет «депо» Эмитента начиная со дня начала погашения Облигаций, но не позднее рабочего дня, следующего за днем перечисления на счет владельца Облигаций (выплаты владельцу Облигаций) денежных средств, необходимых для погашения (досрочного погашения) Облигаций, либо передачи соответствующего жилого помещения.

19. Условия и порядок приобретения Облигаций Эмитентом до даты начала их погашения

В период обращения Облигаций Эмитент вправе осуществлять приобретение (выкуп) Облигаций у любого их владельца по цене, определяемой соглашением Эмитента и владельца Облигаций.

При неисполнении Эмитентом предусмотренных законодательством обязательств по договору, указанному в п. 13 Краткой информации, владельцы Облигаций вправе потребовать полного возмещения причиненных им убытков, а также возврата внесенных в оплату стоимости жилого помещения путем приобретения Облигаций денежных средств, проиндексированных путем умножения на коэффициент, определяемый от-

ношением действующего на фактическую дату возврата средств индекса изменения стоимости строительного-монтажных работ, утверждаемого Министерством архитектуры и строительства Республики Беларусь по каждой области и г. Минску, к аналогичному индексу, действовавшему на дату перечисления владельцами Облигаций денежных средств в оплату стоимости жилого помещения путем приобретения Облигаций на счет Эмитента.

Индекс изменения стоимости строительного-монтажных работ определяется в соответствии с официально опубликованными данными Министерства архитектуры и строительства Республики Беларусь.

Возврат владельцам Облигаций денежных средств, внесенных в оплату стоимости жилого помещения путем приобретения Облигаций, в полном объеме осуществляется не позднее 6 месяцев с момента подписания акта о расторжении договора с Эмитентом (постановления суда – в случае отказа одной из сторон от подписания названного акта), но не позднее одного месяца с даты начала погашения жилищных облигаций, установленной решением о выпуске жилищных облигаций.

20. Условия и порядок возврата средств инвесторам при признании выпуска несостоявшимся, запрете выпуска Облигаций Департаментом по ценным бумагам

Решением о выпуске Облигаций не предусматривается признание выпуска несостоявшимся.

В случае запрета выпуска Облигаций Эмитент обязан в течение одного месяца с момента получения от Департамента по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь уведомления о запрете выпуска Облигаций возратить инвесторам средства, полученные в оплату размещенных Облигаций, и письменно уведомить Департамент по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь о возврате указанных средств инвесторам в полном объеме.

21. Дата и номер государственной регистрации Облигаций

Облигации зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 12 декабря 2011 года.

Регистрационный номер: 5-200-02-1306.

22. Информационное обеспечение исполнения обязательств

СКАНВОРД + СУДОКУ

Склаў Яўген ЛЯХАЎ.

Сканворд і судоку з адказаў і пазнакамі. Сканворд мае 10 радкоў і 10 слонаў. Судоку мае 10 радкоў і 10 слонаў.

СУДОКУ. У квадраце 9x9 клетак размясціце лічбы ад 1 да 9 уключна такі чынам, каб у кожным радку, кожным слупку, у блоках 3x3 клеткі, абмежаваных тлустай лініяй, кожная лічба сустракалася толькі адзін раз, без паўтораў.

Табліца судоку з лічбамі ў клетках.

ЦЫРУЛЬНЯ — НЕБЯСПЕЧНАЕ МЕСЦА. У Віцебску ў цырульні сярэд белага дня з пакінутай без нагляду сумачкі, якая належала мясцовай жыхарцы, злодзей скраў мабільны тэлефон і плэер агульным коштам 1,2 мільёна рублёў.

Усмінемся. З-за дрэннага абслугоўвання ў супермаркце Яўген Петрасян закаціў двухгадзіны канцэрт.

Спажывец. На станцыі «Віцебск» у ходзе правядзення манеўровых работ па расфарміраванні чыгуначнага саставу з рээк сышлі тры цыстэрны з дызельным палівам.

Цыстэрны сышлі з рээк. На станцыі «Віцебск» у ходзе правядзення манеўровых работ па расфарміраванні чыгуначнага саставу з рээк сышлі тры цыстэрны з дызельным палівам.

Пайшоў па хлеб, а трапіў пад эвакуацыю. Надзвычайнае здарэнне адбылося ў сталічнай харчовай краме «SL-Market» на вуліцы Сухараўскай бліжэй да поўдня: тут спрацавала сістэма апавішчэння пра такія выпадкі «Маланка».

Аляксандр ПУКШАНСКІ. Пайшоў па хлеб, а трапіў пад эвакуацыю.

Надзвычайнае здарэнне адбылося ў сталічнай харчовай краме «SL-Market» на вуліцы Сухараўскай бліжэй да поўдня: тут спрацавала сістэма апавішчэння пра такія выпадкі «Маланка».

Высветлілася, што загарэлася ізаляцыя электраправодкі ў размяшчэння шыфэ ў памяшканні электрашчытавой памерам 2х3 метры. Яно размяшчана ў падсобні ў выхадзе адтуль у гандлёвую залу не было. Сама крама месціцца на першым паверсе дзевяціпавярховага жыллага дома і займае плошчу пад трыма яго паверхамі. Дзякуючы спрацоўцы «Маланка» была папярэджана паргоза жыхаркі і здароўю людзей. Работнікі МНС вывелі з гандлёвай залы крамы 14 наведнікаў і 20 супрацоўнікаў з ліку персаналу гандлёвага пункта. Ніхто не пацярпеў. Мяркуюцца, што адбылося кароткае замыканне электраправодкі. Пажар быў ліквідаваны пры дапамозе пяці парашковых вогнетушыцеляў. Сяргей РАСОЛЬКА.

Парада ўсім, хто ставіць суп на пліту і ідзе за камп'ютар: бярэце з сабой лыжку. Гэ-

Мам, тата прыйшоў! Гэта не тата. А хача тата, падобны...

Гарэлка «Аватар» — навуцыся кіраваць сінім чалам!

Гэтыя словы-імпульсы часта дазваляюць беспамылкова абвергнуць або прыняць пэўныя прывычкі і тлумачэнні такога помніка сусветнага значэння, як «Слова пра паход Ігара».

Так, напрыканцы 2009 года лінгвісты Андрэй Залізняк і Валентын Янін зрабілі сваю «папулярную публікацыю» леташніх раскопак у Ноўгарадзе. Сярод

«Варта адзначыць, што Гарэцкі перакладаў даслоўна. Таму незразумелыя — цымяныя. Аднак сэнс арыгіналу пры гэтым захоўваўся. Сапраўднае перакладчыцкае майстэрства!»

12-ці новых аб'ектаў гісторыкаў-славянаў найбольш прыцягнуў фрагмент берасцейскай граматы з тэкстам «(а)бидоу говори».

Гэтыя словы-імпульсы часта дазваляюць беспамылкова абвергнуць або прыняць пэўныя прывычкі і тлумачэнні такога помніка сусветнага значэння, як «Слова пра паход Ігара».

Так, напрыканцы 2009 года лінгвісты Андрэй Залізняк і Валентын Янін зрабілі сваю «папулярную публікацыю» леташніх раскопак у Ноўгарадзе. Сярод

«Варта адзначыць, што Гарэцкі перакладаў даслоўна. Таму незразумелыя — цымяныя. Аднак сэнс арыгіналу пры гэтым захоўваўся. Сапраўднае перакладчыцкае майстэрства!»

12-ці новых аб'ектаў гісторыкаў-славянаў найбольш прыцягнуў фрагмент берасцейскай граматы з тэкстам «(а)бидоу говори».

Задзікаваны на бюрсе на мяжы XIII-XIV стст., гэты выраз палічылі самай ранняй фіксацыяй

«Слова пра паход Ігара» са значэннем «паведмайляць, інфармаваць».

— Няўжо раней навукоўцы не мелі пацярджэння гэтай у іншых рукапісных крыніцах?

— У тым і справа, што не мелі. З моманту адкрыцця «Слова...» прайшоў ужо больш за два стагоддзі. Аднак спатрэбілася шмат часу для таго, каб назнасіць шматлікую фактаграфію і тэа прадметы, якія былі літаральна выкапаныя з пад зямлі — і усё для таго, каб сёння мы маглі з абсалютнай упэўненасцю прачытаць хоць бы некалькі радкоў старажытнага помніка.

Асабліва цікавае да «Слова...» працяглі і беларускія перакладчыкі — перш за ўсё Янка Купала, які ў 1919 годзе апублікаваў першы беларускамоўны пераклад «Слова...».

— Што адметнага было ў беларускіх перакладах «Слова...»?

— Беларускія пераклады асабліва выразна акцэнтуюць паэтычную сістэму «Слова...». Увогуле, беларуская літаратура вельмі моцна сваім міфапаэтычным успрыманнем свету. Тут чалавек як мастацкі персанаж існуе не столькі на фоне і сярод прыроды, колькі ў самой прыродзе ў якасці яе часткі. Чалавек і прырода настолькі блізка, што нібыта перацякаюць адно ў другое.

«Галіцы гудам бягучу», пазней гэтак значэнне падмацуе і Барадунін («чароды галак суджана ўцякаюць»).

Гэтае значэнне Гарэцкі беспамылкова «угадаў»! Як і яго сучаснікі, ён не мог ведаць пра шматзначнасць слова «галіцы», аднак адчуў канцэнтрацыю сэнсу і ім. Ён нібы прадказаў пазнейшыя працы Гісторыкаў Ліхачова і Тацяны Мікалаевай.

— Няўжо паміж перакладамі беларускай і рускай літаратурнай практыкай не было ніякіх уземаўляў?

Было ды яшчэ колькі! Тут адзін з найбольш цікавых момантаў у асаблівасцях маўлення беларускай — аканні. Напрыклад, адметнае старажытнае слова «вороны». У рускіх перакладах сустракаем два варыянты назіцця ў графема: «вОроны» і «ворОны».

«ВорОна» стала такой адмысловай «вульгарызцыяй» грамада («вОрона»). Гэта двухсэнсоўнасць была падтрымана і беларускімі перакладчыкамі з тае прычыны, што адзін з асноўных фанетычных законаў беларускай моўнай традыцыі — аканне.

Тут відавочна ўзаемазвязь беларускіх перакладчыкаў з фальклорам і размоўнай дыялектнай гутаркай. Таму што паводле народнага прыкмет, каржанне вароны — нядобры знак для таго, хто выпраўляецца ў дарогу. То бок сітуацыя як бы несларок працягвалася літаратарамі-перакладчыкамі на ўчыні князя Ігара, які вяртаўся на радзіму пасля паражэння і палону. Такім чынам, пераклады беларускай, якія прачыталі выраз «вороны не каркалі» праз аканне — адмыслова нацыянальна адметнасць.

Адным словам, беларускія пераклады — багатая глеба для вывучэння, якая яшчэ чакае сваіх удумлівых даследчыкаў.

Ілья ЛАПАТО.

Перакладаючы Мова — душа народа «Слова пра паход Ігара», Максім Гарэцкі прапускаў цымяныя месцы?

Некаторыя развагі пра новыя напрамкі ў вывучэнні беларускіх перакладаў

У Беларусі берасцейныя граматы знаходзілі падчас раскопак двойчы: у 1957-м у Віцебску і ў 1980-м у Мсціславе. Усяго ж на тэрыторыі былога СССР вядома ўжо каля трысячы экзэмпляраў гэтых унікальных пісьмовых крыніц.

— Мы даведаемся адтуль не толькі пра новыя словы старажытнарускай мовы, але і можам сцвярджаць, што пісьменнасць у Старажытнай Русі была вель-

Ільі Ляпато чытае перакладчыцкі пераклад «Слова пра паход Ігара».

мі пашыраная, — заключыў дацэнт БДУ Людміла ЗАРЭМБА, кандыдат філалагічных навук.

— Гэта была найкультурнейшая краіна! Гэта быў час, калі нават літоўскія цыдулі (а захаваліся і яны) пісалі на бюрсе...

Каштоўныя помнікі паўсядзённа-побытавага ліставання на старажытнай Русі слухна атрымалі сярэд лінгвістаў азначэнне ўнікальнага эксперыментальнага палігона.

Адтуль з'яўляецца і ўражае нас усё новая лексіка з былых

стагоддзяў. Больш за тое, гэтыя словы-імпульсы часта дазваляюць беспамылкова абвергнуць або прыняць пэўныя прывычкі і тлумачэнні такога помніка сусветнага значэння, як «Слова пра паход Ігара».

Так, напрыканцы 2009 года лінгвісты Андрэй Залізняк і Валентын Янін зрабілі сваю «папулярную публікацыю» леташніх раскопак у Ноўгарадзе. Сярод

«Варта адзначыць, што Гарэцкі перакладаў даслоўна. Таму незразумелыя — цымяныя. Аднак сэнс арыгіналу пры гэтым захоўваўся. Сапраўднае перакладчыцкае майстэрства!»

12-ці новых аб'ектаў гісторыкаў-славянаў найбольш прыцягнуў фрагмент берасцейскай граматы з тэкстам «(а)бидоу говори».

Задзікаваны на бюрсе на мяжы XIII-XIV стст., гэты выраз палічылі самай ранняй фіксацыяй

«Слова пра паход Ігара» са значэннем «паведмайляць, інфармаваць».

— Няўжо раней навукоўцы не мелі пацярджэння гэтай у іншых рукапісных крыніцах?

— У тым і справа, што не мелі. З моманту адкрыцця «Слова...» прайшоў ужо больш за два стагоддзі. Аднак спатрэбілася шмат часу для таго, каб назнасіць шматлікую фактаграфію і тэа прадметы, якія былі літаральна выкапаныя з пад зямлі — і усё для таго, каб сёння мы маглі з абсалютнай упэўненасцю прачытаць хоць бы некалькі радкоў старажытнага помніка.

Асабліва цікавае да «Слова...» працяглі і беларускія перакладчыкі — перш за ўсё Янка Купала, які ў 1919 годзе апублікаваў першы беларускамоўны пераклад «Слова...».

— Што адметнага было ў беларускіх перакладах «Слова...»?

— Беларускія пераклады асабліва выразна акцэнтуюць паэтычную сістэму «Слова...». Увогуле, беларуская літаратура вельмі моцна сваім міфапаэтычным успрыманнем свету. Тут чалавек як мастацкі персанаж існуе не столькі на фоне і сярод прыроды, колькі ў самой прыродзе ў якасці яе часткі. Чалавек і прырода настолькі блізка, што нібыта перацякаюць адно ў другое.

«Галіцы гудам бягучу», пазней гэтак значэнне падмацуе і Барадунін («чароды галак суджана ўцякаюць»).

Гэтае значэнне Гарэцкі беспамылкова «угадаў»! Як і яго сучаснікі, ён не мог ведаць пра шматзначнасць слова «галіцы», аднак адчуў канцэнтрацыю сэнсу і ім. Ён нібы прадказаў пазнейшыя працы Гісторыкаў Ліхачова і Тацяны Мікалаевай.

— Няўжо паміж перакладамі беларускай і рускай літаратурнай практыкай не было ніякіх уземаўляў?

Было ды яшчэ колькі! Тут адзін з найбольш цікавых момантаў у асаблівасцях маўлення беларускай — аканні. Напрыклад, адметнае старажытнае слова «вороны». У рускіх перакладах сустракаем два варыянты назіцця ў графема: «вОроны» і «ворОны».

«ВорОна» стала такой адмысловай «вульгарызцыяй» грамада («вОрона»). Гэта двухсэнсоўнасць была падтрымана і беларускімі перакладчыкамі з тае прычыны, што адзін з асноўных фанетычных законаў беларускай моўнай традыцыі — аканне.

Тут відавочна ўзаемазвязь беларускіх перакладчыкаў з фальклорам і размоўнай дыялектнай гутаркай. Таму што паводле народнага прыкмет, каржанне вароны — нядобры знак для таго, хто выпраўляецца ў дарогу. То бок сітуацыя як бы несларок працягвалася літаратарамі-перакладчыкамі на ўчыні князя Ігара, які вяртаўся на радзіму пасля паражэння і палону. Такім чынам, пераклады беларускай, якія прачыталі выраз «вороны не каркалі» праз аканне — адмыслова нацыянальна адметнасць.

Адным словам, беларускія пераклады — багатая глеба для вывучэння, якая яшчэ чакае сваіх удумлівых даследчыкаў.

Ілья ЛАПАТО.

— Мы даведаемся адтуль не толькі пра новыя словы старажытнарускай мовы, але і можам сцвярджаць, што пісьменнасць у Старажытнай Русі была вель-

мі пашыраная, — заключыў дацэнт БДУ Людміла ЗАРЭМБА, кандыдат філалагічных навук.

— Гэта была найкультурнейшая краіна! Гэта быў час, калі нават літоўскія цыдулі (а захаваліся і яны) пісалі на бюрсе...

Каштоўныя помнікі паўсядзённа-побытавага ліставання на старажытнай Русі слухна атрымалі сярэд лінгвістаў азначэнне ўнікальнага эксперыментальнага палігона.

Адтуль з'яўляецца і ўражае нас усё новая лексіка з былых

стагоддзяў. Больш за тое, гэтыя словы-імпульсы часта дазваляюць беспамылкова абвергнуць або прыняць пэўныя прывычкі і тлумачэнні такога помніка сусветнага значэння, як «Слова пра паход Ігара».

Так, напрыканцы 2009 года лінгвісты Андрэй Залізняк і Валентын Янін зрабілі сваю «папулярную публікацыю» леташніх раскопак у Ноўгарадзе. Сярод

«Варта адзначыць, што Гарэцкі перакладаў даслоўна. Таму незразумелыя — цымяныя. Аднак сэнс арыгіналу пры гэтым захоўваўся. Сапраўднае перакладчыцкае майстэрства!»

12-ці новых аб'ектаў гісторыкаў-славянаў найбольш прыцягнуў фрагмент берасцейскай граматы з тэкстам «(а)бидоу говори».

Задзікаваны на бюрсе на мяжы XIII-XIV стст., гэты выраз палічылі самай ранняй фіксацыяй

«Слова пра паход Ігара» са значэннем «паведмайляць, інфармаваць».

— Няўжо раней навукоўцы не мелі пацярджэння гэтай у іншых рукапісных крыніцах?

— У тым і справа, што не мелі. З моманту адкрыцця «Слова...» прайшоў ужо больш за два стагоддзі. Аднак спатрэбілася шмат часу для таго, каб назнасіць шматлікую фактаграфію і тэа прадметы, якія былі літаральна выкапаныя з пад зямлі — і усё для таго, каб сёння мы маглі з абсалютнай упэўненасцю прачытаць хоць бы некалькі радкоў старажытнага помніка.

Асабліва цікавае да «Слова...» працяглі і беларускія перакладчыкі — перш за ўсё Янка Купала, які ў 1919 годзе апублікаваў першы беларускамоўны пераклад «Слова...».

— Што адметнага было ў беларускіх перакладах «Слова...»?

— Беларускія пераклады асабліва выразна акцэнтуюць паэтычную сістэму «Слова...». Увогуле, беларуская літаратура вельмі моцна сваім міфапаэтычным успрыманнем свету. Тут чалавек як мастацкі персанаж існуе не столькі на фоне і сярод прыроды, колькі ў самой прыродзе ў якасці яе часткі. Чалавек і прырода настолькі блізка, што нібыта перацякаюць адно ў другое.

«Галіцы гудам бягучу», пазней гэтак значэнне падмацуе і Барадунін («чароды галак суджана ўцякаюць»).

Гэтае значэнне Гарэцкі беспамылкова «угадаў»! Як і яго сучаснікі, ён не мог ведаць пра шматзначнасць слова «галіцы», аднак адчуў канцэнтрацыю сэнсу і ім. Ён нібы прадказаў пазнейшыя працы Гісторыкаў Ліхачова і Тацяны Мікалаевай.

— Няўжо паміж перакладамі беларускай і рускай літаратурнай практыкай не было ніякіх уземаўляў?

Было ды яшчэ колькі! Тут адзін з найбольш цікавых момантаў у асаблівасцях маўлення беларускай — аканні. Напрыклад, адметнае старажытнае слова «вороны». У рускіх перакладах сустракаем два варыянты назіцця ў графема: «вОроны» і «ворОны».

«ВорОна» стала такой адмысловай «вульгарызцыяй» грамада («вОрона»). Гэта двухсэнсоўнасць была падтрымана і беларускімі перакладчыкамі з тае прычыны, што адзін з асноўных фанетычных законаў беларускай моўнай традыцыі — аканне.

Тут відавочна ўзаемазвязь беларускіх перакладчыкаў з фальклорам і размоўнай дыялектнай гутаркай. Таму што паводле народнага прыкмет, каржанне вароны — нядобры знак для таго, хто выпраўляецца ў дарогу. То бок сітуацыя як бы несларок працягвалася літаратарамі-перакладчыкамі на ўчыні князя Ігара, які вяртаўся на радзіму пасля паражэння і палону. Такім чынам, пераклады беларускай, якія прачыталі выраз «вороны не каркалі» праз аканне — адмыслова нацыянальна адметнасць.

Адным словам, беларускія пераклады — багатая глеба для вывучэння, якая яшчэ чакае сваіх удумлівых даследчыкаў.

Ілья ЛАПАТО.

Сёння Месяц Поўня 10 снежня. Месяц у сузор'і Льва.

Табліца з часамі ўзходу і захаду сонца і зорак у розных гарадах Беларусі.

Імяніны. Пр. Навума. К. Альфрэда, Ізідара, Яна.

Надвор'е на зямлі. Геамагнітныя ўзрушэнні. Табліца з прагназаванымі тэмпературамі і станамі неба ў розных гарадах.

14 снежня

1922 год — пачаў работу 4-ы Усебеларускі з'езд Саветаў рабочых, сялянскіх і чырвона-армейскіх дэпутатаў, на якім было прынята рашэнне аб уваходжанні Беларускай ССР на

аднолькавых правах з РСФСР, УССР і ЗСФСР у Саюз ССР. З'езд завяршыў сваю работу 18 снежня 1922 года.

1947 год — у СССР праведзена грашовая рэформа. Грашай у нашай краіне стала ў 10 разоў менш, але вось ці стала жыцц ў 10 разоў лепш — выявіць птытанне.

Грошы ў пасляваенным СССР каштавалі вельмі мала. Палова краіны ляжала ў руінах, прадукты ў гарадах атрымлівалі па картках, у 1946 годзе на Савецкі Саюз абрынуліся яшчэ і засуха, і жалілы голад. Ад амерыканскай дапамогі па ідэалагічных прычынах Сталін адмовіўся.

Аднаўлялі пасля ваіны ў першую чаргу цяжкую прамысловасць, а ўжо потым — жыллё або вытворчасць тавараў народнага спажывання. Жыццё было голадна і цяжка. Аднак нават у гэтых умовах людзям удалося назапасіць нейкія абраджэнні. Пры гэтым, як вядома ў нашай краіне, адлаваць іх у ашчаднасць мала хто хацеў.

Калі разнесліся чуткі аб тым, што 14 снежня 1947 года адмяняць карткі і правядуць абмен грошай, пачалася паніка. Людзі кінуліся ў крамы і пачалі скупляць увесь небагаты асарцімент — каструлі і кнігі, партрты Сталіна і піяніна. Нарэшце, рэформа грынулася. Грошы абмянялі 10 да аднаго. Карткі адмянілі. Грошы некалькі ўмацаваліся. Фальшывыя купюры, якія распушчаліся яшчэ немцамі, былі ліквідаваныя. Але вось гадацца, на жаль, менш не сталі. Прамысловасць па-ранейшаму будавалі, перш за ўсё, цяжкую.

«Малыя веды — небяспечная рэч, зрыты, як і вялікія». Альберт Эйнштэйн (1879 — 1955), нямецкі фізік-тэарэтык.

«ЦЮ-ЦЮ-ЦЮ! ЗВАЛІ ВАС НА СВЯЧУ!»

Святкаванне Мікольскай «свячы» ў в. Чарапы доўжыцца чатыры дні. Падзеі перагата дзі разгортваліся ў двух напрамках. Па-першае, гаспадыня запрасіла да сябе дзядей, якія павінны былі абגעць ўсю вёску і запрасіць членаў згуртавання на святочную бяседа: «Яны прыбягаюць у двор і гавораць: «Цю-цю-цю! Звалі вас на свячу! Баба Каця за вець і мы завець!»

Другой важнай абрадавай падзеяй быў выбар вялікай аброчнай свечкі. На працягу года ў хаце побач з іконай Міколы Угодніка ставалі дзве свечкі. Калі ж прыходзіў дзень 18 снежня, пярэдадзень вялікага свята, гаспадыня павінна была зрабіць своеасабліваю ахвяру — новую свечку.

Асноўныя падзеі разгортваліся 19 снежня. Па папярэдняй дамоўленасці збор удзельнікаў згуртавання быў прызначаны на поўдзень. Нягледзячы на мароз, людзі збіраліся каля падворка на вуліцы, а затым ужо ўсе разам рушылі ў хату. Гаспадыня сустракала іх у вялікіх сенцах. Мужчыны і некаторыя жанчыны прыходзілі з вярдом жыта. Збожжа акуратна ссыпалі ў мшчок. На наша пытанне: «А навошта людзі прыносілі жыта?» — мужчыны зваўжалі: «Гаспадарам на хазыства. Каб было з чаго гарэлку гнаць, каб было што куркам даць».

Далей эпіцэнтрам абрадавых падзей стала покуць, у якой знаходзіўся складзены ў цэнтры — вывае Міколы Угодніка, дзве бакавыя іконы — з выявамі святых Варвары і Георгія. Побач у лубяцы з жытам сталі тры вялікія самаробныя свечкі (прыкладна 40 см у вышыню і каля 5-6 см у таўшчыню). Кожны з гэтых падыходзіў да абраза, трохі хрысціўся, а затым пакрываў яго «наметкай» — кавалкам аднакаляровай тканіны даўжыняй прыкладна каля двух метраў, некаторыя з іх былі ў кветкі і нагадвалі вялікія жаночыя хусткі. Адна з прысутных жанчын прынесла з сабой сапраўдны дамацкі рунчкі, які некалі і выконваў ролю жаночага галаўнога ўбору — наміткі. Кожную «наметку» старанна спрашпаўлі (праз некаторы час складзены быў падобны на хатку з рознакаляровым палітаным дахам). Пасля гэтага чалавек рабіў крок назад, прыпынаўся, дзякаваў святому Мікалаю за дапамогу і прасіў падтрымкі ў сямейных і гаспадарчых справах на будучы год.

Далей гаспадыня хаты Кацярына Дзімітрыўна Ярмоленка (1923 г.н.) запрасіла гэсцяў за стол. Ніхто з прысутных не даваў каманды, дзе, і як садзіцца, аднак па ўсім было відаць, што традыцыю тут ведаюць добра. Госці тут жа падзяліліся на дзве палавы — мужчынскую і жаночую, — і кожная з іх пачала займаць свае месцы. Мужчыны расселіся па той бок стала, які быў бліжэй да сцяны, а жанчыны — насупраць, бліжэй да печы. Пры гэтым аказалася, што мужчыны селі ў адпаведнасці з узрастам: старэйшыя бліжэй да покуці.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК. (Працяг будзе.)